

# KONYA

HALKEVİ

KÜLTÜR

DERGİSİ

## İçindekiler

|                                                 |                  |
|-------------------------------------------------|------------------|
| Fatih Mehmet Devrinde . . . . .                 |                  |
| KARAMAN SEFERLERİ . . . . .                     |                  |
| . . . . .                                       | MUZAFFER ERDOĞAN |
| Mevlânâ Celâleddin Rumînin . . . . .            |                  |
| 676 NCI ÖLÜM YILI . . . . .                     |                  |
| . . . . .                                       | NECATİ ELGİN     |
| Konya Halkevi Aylık Kültür Dergisinin . . . . . |                  |
| ALFEBETİK - SİSTEMATİK İNDEKSİ . . . . .        |                  |
| . . . . .                                       | ALİ MET BOYA     |

riü v

manlı

ğı b

h

YIL : XIV

KASIM — ARALIK — 1949

133—134

# KONYA

HALKEVİ AYLIK KÜLTÜR DERGİSİ

YIL XIM

KASIM-ARALIK-1949

SAYI: 133-134

Fatih Mehmed Devrinde

## KARAMAN SEFERLERİ

Yazan : Muzaffer ERDOĞAN

Başta Ermenek olmak üzere Lârende ve Konya gibi Orta Anadolu'nun belli başlı beldelerinde onüçüncü asrın ikinci yarısı başlarından onbeşinci yüzyılın sonlarına kadar aşağı yukarı iki yüz yirmiyedi yıl zarfında kuvvetli bir siyasi teşekkül olarak tutunabilen Karaman Oğulları; hemen hemen ilk devresinden itibaren Osmanlı Devleti ile sürekli münasebetlerde bulunmuşlar, hatta bu yolda daha ileri giderek mevcut olan bu temasları akrabalık derecesine kadar vardırılmışlar ve bazan da bunu yekdiğerile karşı karşıya karşılaşacak derecede aksi istikâmette bozmuşlardır. Anadolu'nun birbirine oldukça yakın iki bölgesinde yerleşen bu iki Türk Beyliği arasında müsbet ve menfi istikâmetlerdeki bu temas ve münasebetler askerî ve siyasi; hukukî ve iktisadî, edebî ve mimarî gibi daha bir çok bakımlardan incelenmeye değer bir durum arz etmektedir. Biz şimdiye kadar Osmanlı kaynaklarına göre yapılmış olan araştırmaları da az çok gözönüne getirmek suretile Karaman Oğulları üzerinde Osmanlı egemenli-

ğinin başlangıcından itibaren seyir ve ceryanına genel bir bakış yaparak bu egemenliğin Fatih Mehmed devrindeki izlerini ve gelişmelerini tesbit etmeye çalışacağız.

Orta Anadolu'nun bu ünlü beyliğinin sondan yüzelli yıllık tarihine şöyle bir göz gezdirilecek olursa onların Osmanlı hanedanına muhataralı bir rakib olduklarına hükmetmekte hiç bir güçlük karşılaşılmaz. Alıp verdikleri kızlarla kurdukları sibrî münasebetlere rağmen Osmanlı Padişahlarının başka bir tarafta uğraştıklarını görür görmez derhal onlara karşı faaliyete geçmekten, hatta bu çeşid çalışmalarını daha ziyade artırarak kendilerine karşı harp açmaktan asla çekinmedikleri görülür. Birinci Murad'ın kızını alarak ürününü artıran Karaman oğlu Alâüddin bey; babalarının yolunda giderek onların törelerine uymaktan bir türlü vazgeçememiş, kalıpederi olan Osmanlı Hükümdarının savaşı ile uğraştığı bir sırada başına topladığı büyük bir kuvvetle Beyşehir, Yalvaç, Karaağaç ve Isparta üzerine yürümekten çekinmemişti. Bir

çok kimselerce fırsat ve mevki düştüğü bir şahıs olarak kabul edilen Karaman Oğlu Alâüddin Bey'in bu hareketi üzerine Osmanlı Hükümdarı olan birinci Murad gazasından vazgeçerek damadı aleyhine silâha sarılmış ve Karamanoğlu ülkesine doğru yürümüştü 1386 (H. 788). Kendisini; etrafında yeniden topladığı Varsaklı (1) Turgudlu (2) ve Bayburlu gibi unsurlarla Konya dışarısında karşılayan Alâüddin bey, Osmanlı Hükümdarının cesaret ve şecaati karşısında bir şey yapmaya muvaffak olamamış ve neticede kaçabilen askerleri ile birlikte firar ederek Konya kalesine sığınmıştı. Bunun üzerine mezkûr kaleyi kuşatan Osmanlı Hükümdarı, onun karısı olan Nefise Sultan'ın af talebi karşısında dayanamıyarak kendisine karşı gelmek isteğinde bulunan hasmını daha fazla baskı altında ezmekten vazgeçmişti. Birinci Murad'ın Kosova'da 1389 (H. 792) yılında şehade-

tinden sonra Osmanlı tahtına çıkan Yıldırım Beyazıd, başlarında Alâüddin bey'in hükümdar olarak bulunduğu Karamanoğulları ile iki defa harpetmişti. Bu savaşlardan birincisi Çarşamba suyunun iki komşu hükümet arasında hudud addedilmesi ile (3) ikincisi ise Karaman oğlu ülkesinin Osmanlılar tarafından teshir olunması ile neticelenmişti. (4) Ankara muharebesinden sonra hükümetlerini tekrar iadeye muvaffak olan (5) Karaman oğulları ile Çelebi Mehmet zamanında bir ve ikinci Murad zamanında ise birbirini müteakip bir az fasıla ile üç savaş vuku bulmuştu. İlk zamanlar da dörde, az sonra ise üçe ve nihayet ikiye ayrılan Osmanlı memleketlerini Çamurluderbend muharebesini müteakib bir idare altında toplamaya muvaffak olan Çelebi Mehmed, çıkan saltanat mücadelelerinden ve bilhassa kendisinin Rumeli'ye geçip Anadolu'nun boş kalmasından istifade ederek taarruza kalkışan ve iptida mütefiki olan Germiyan oğlu Ya'kub bey'e hücum ederek Bursa kalesini kuşatan Karaman oğlu ikinci Mehmed bey üzerine derhal faaliyete geçmiş ve Germiyan ve Candar kuvvetleri ile birlikte Akşehir, Seydişehir ve Beyşehir gibi yerleri zabt ile Konya'yı muhasara altına almıştı. Kendisini sebep olduğu bu Osmanlı müdahalesi sonunda yapılan sulh muahedesinde Niğde ve Sivrihisar da dahil olduğu halde

(3) Aşık Paşa Zade, tevarih-i Âl-i Osman, Âli bey neş. 1332, 71-72 ve Oruç bey, tevarih-i Âl-i Osman, Franz Babinger neş. Hannover, 1925, 10-32.

(4) Seyid Lokman, Hünername, Topkapı Sarayı Müzesi, hazine K. C. 1. S. 101.

(5) Bir kolayını bularak hapsedildiği Bursa'dan kaçıp Temür'e iltica eden Karaman oğlu Mehmet Bey, onun yardımı ile babasına aid olan ülkeleri eline geçirdi ve Yıldırım'ın ölümü ile şehzadeleri arasında çıkan ihtilâflardan faydalanarak Çelebi Mehmed'in Osmanlı devletini bir idare altında toplamaya kadar bütün bu yerleri hâkimiyeti altında bulunduru

(1) Tarihlerden Varsaklar hakkında az çok bilgi edinmek kabildir : Fransız bilgincilerinden P. Korteş bunların büyük bir kısmını "Mohaenâme," tercemesinin sonundaki haşiye-lerde toplamıştır (Paris, 1859, s: 164). Başlangıç tarihini kat'i olarak bilemediğimiz bir devirde Anadolu'ya gelerek Tarsus civarına yerleşen ve kuruluşu anlarında Osmanlı Devleti için bir çok güçlükler çıkaran bu aşiretin Varsaklı adı ile Türk Halk Edebiyatı ve musikisine nüfuz eden ve özel bir terennüm şekline malik olan türkülerinin varlığını biliyoruz. Söylendiğine göre bu ad; vaktile bunların oturdukları Tarsus batısındaki taşlık bölgeye de ünvan olarak verilmiştir. Aşık Paşa Zade'ye göre Varsaklar İçer'de yayılan bir tatar aşiretidir. (Tevarih-i Âl-i Osman, Âli bey neş. S. 121). Muallim M. Cevdet bey merhum kendisine aid bir "Münşeatü'sselâtin," nüshasında (İstanbul Belediye K. Cevdet kitapları, No 0,289, C. 1) onların Adana ile Konya'nın güneyinde uzun zaman yaşadıklarını not olarak kaydetmiştir.

(2) Turgudlu, Anadolu'nun bazı yerlerine dağılmış ve çoğu Konya'da Akşehir nahiyelerinde bulunmuş olan bir tatar aşiresidir (Bk: Aşık Paşa Zade, tevarih-i Âl-i Osman, S. 130 ve Lütfi paşa, tevarih-i Âl-i Osman, Âli bey neş. S. 79).

bütün bu yerleri Osmanlılara bırakmayı ve icabında onlara askerî yardımda bulunmayı kabul ediyordu. (6) Çelebi Mehmed'in ölümünden sonra Osmanlı tahtına çıkan ikinci Murad zamanında Antalya'yı ele geçirmeye kalkışan Mehmed Bey yine esaslı bir muvaffakiyet kazanamamış ve sonunda bu teşebbüsü de suya düşmüştü. (7) Kaleden atılan top mermilerinin tesiriyle orada maktul düşen Mehmed bey'den sonra yerine geçen oğlu İbrahim bey (1424 - 1464) Osmanlılar sayesinde işbaşına geçtiğinden (8) başlangıçta onlarla gayet iyi geçinmişse de mevklini kuvvetlendirir kuvvetlendirmez Macaristan'a akın yapmakta olan Evranos Zade Ali bey'in bozulmasını (9) fırsat addederek Sırp Despotu ve Macar Kralı ile ittifak akdetmiş (10) Beyşehir'i alarak Hamid-ell'ni işgale başlamıştı Rumeli'de durumun az sonra düzelmesi üzerine Anadolu'ya geçen Osmanlı kuvvetleri Akşehir'den başlayarak Seydişehir, Sıdiki, Konya ve Karaman gibi yerleri ele geçirmişler ve böylece İbrahim bey'i sulha icbar etmişlerdi (1435) (11).

(6) Âşık Paşa Zade, *tevhir-i Âl-i Osman*, 1852, 85-88.

(7) Aynı es-r, S. 111.

(8) Karaman oğlu hükümdarları arasında haiz olduğu bazı hususiyetleri ile büyük bir şöhret kazanmış olan İbrahim Bey'in halterce-mesi için bakınız: (Uzunçarşılı, Karaman oğlu İbrahim bey vakfiyesi, İstanbul, Devlet Bağımevi, 1937, S. 57-73).

(9) Oruç Bey, *tevarih-i Âl-i Osman*, Franz Babinger neg. Hannover, 1925, S. 50.

(10) Âşık Paşa Zade, *tevarih-i Âl-i Osman*, S. 119.

(11) Keza S. 121. Müşkül bir durumda kalan İbrahim Bey, o tarihlerde Karaman'ın en yüksek bilginlerinden olup bilhassa tefsir ve hadiste uzmanlığa erişen Mevlâna Hamza'yı Osmanlı hükümdarı nezdine elçi olarak göndermiştir. "Behiştî, ye göre Celâlüddin-i Rumi ahfâından olan bu zat, ikinci Murad'ı işgâlele sulha yanaştırabilmiş ve bunun neticesinde ise Osmanlılar evvelce kendilerine aid olup İbrahim Bey yönünden işgâl olunan yerleri geri almış ve kendilerinin ele geçirdikleri mev-

Transilvanya'nın Hermanstadt ve Vazag mevkiilerinde Osmanlı kuvvetlerinin uğradıkları bozgunluk üzerine Karaman oğlu İbrahim bey, Turgud oğlu Hüseyin Bey kumandasında (12) Bolvadin, Kütahya, Beypazarı ve Ankara'ya kadar olan yerleri işgale başlamıştı. O sırada Edirne'de bulunup Rumeli ahvalini endişe ile ta'kib etmekte olan ikinci Murad, Karaman oğluna karşı evvelâ oğlu Amasya valisi Alâüddin Bey kumandasındaki e-yâlet askerini sevk etmiş ve arkadan kendisi de bizzat oraya doğru yürümüştü. Lâkin Rumeli'de durumun vehamet arzemesi üzerine magîûb olarak çekilmekte olan İbrahim Bey ile sulh yapılmış ve bu suretle Karaman oğlu hükümdarı Osmanlıların elinden yine kurtulmuştur. (13) Bu hâdiseden sonra Rumeli'deki durumun Osmanlılar aleyhine dönmesinden cesaret alan İbrahim Bey, yine sulh şartlarına riayet etmiyerek tekrar taarruza kalkıştı. İkinci Murad, Karamanoğlunun bu hareketinin dinî ve millî bağlan-tılarla kabil-i telif olmadığını bildir-miş ve ayrıca onu löhmet altında bırak-tırarak kadar ağır hükümleri ha-vi bir de fetva çıkartmıştı. (14) Sze-

(12) Konya'da türbesi mevcut olan Turgut oğlu Pir Hüseyin Bey'in Karaman oğlu Mehmed ve İbrahim Beylerin emri altında olarak hizmet ettiğini ve hatta Osmanlılara karşı dahi bazı muharebelerde bulunduğunu Şikâri bildirmektedir (ayrıca Bk; Halil Edhem, Karamanoğulları hakkında vesâik-ı mah-lûke, TOEM, S. 826).

(13) İ. H. Uzunçarşılı, Karamanoğlu İbrahim Bey vakfiyesi, İstanbul, Devlet M. 1937, S. 64.

(14) Uzunçarşılı, Karamanoğlu İbrahim Bey vakfiyesi, S. 64-65.

kileri de onlara terk etmişlerdi. 1435 (H. 839) de akdedilen bu antlaşmada Osmanlıların mu-rahhası "Behcetüttevarih, sahibi olan ve ikinci Murad'ın muahabiblerinden bulunan Şukrullah idi.

gedin muahedesini (15) müteakib oğ-lunu yerine geçirdikten sonra Karaman iline yürüyen ikinci Murad, Osmanlılarda o tarihe gelinceye kadar görülmeyen bir çok tecavüz ve yağma hareketlerinde bulunmasında mahzur görmemişti. Tarihlerin rivayetlerine göre o zamana kadar Osmanlıların müslüman beldelerini zab-tettikleri anda yağma ve garetlerde bulundukları görülmemiş iken bu se-fer Karamanoğlu'nun yaptıklarına karşılık olmak üzere müdhîş bir te-cavüz yapılmıştı. O kadar ki Âşık Paşa Zade, bu tecavüz yılında doğan çocukların babalarının meçhul olduğunu kaydetmektedir. (16) İkinci Murad'ın bu hareketi üzerine İbrahim Bey tekrar sulhe talip olmuştu. (17) Esasen İbrahim Bey uğradığı bu müd-hîş darbe ile belini bir daha kolay-lıkla doğrultamayacağı gibi Osmanlı-lar için oldukça ağır şartları ihtiva eden Szegedin antlaşmasının yitil-ması da icab ettiğinden Karaman og-

(15) Szegedin'de 15/Temmuz/1444 te ikinci Murad'ın teklifi ile akdedilen bu muahede-ye göre Sırbistan ile Hersek Jorj Branković'e Eflak Viladislav'a verilmiş ve esir düşen damat Mahmud Çelebi için de yetmiş bin düka altının teslimi uygun görülmüştü. Hükümleri on sene için müteber olmak üzere akdedilen mezkûr muahedenamenin metni Türkçe ve Macarca olarak yazıldı. Bu sırada ise ikinci Murad'ın Kur'an'a ve Ladislav'ın ise İncil'e yemin ettiği söylenir.

(16) Âşık Paşa Zade, *tevarih-i Âl-i Osman*, İstanbul, Matbaa i Âmire, 1832, S. 130.

(17) İbrahim Bey, ikinci Murad'a müra-caatlarında elçi olarak Seyid Ahmed adlı bir zatı kullanırdı (Feridun Bey, Münşeat-ı Selâtin, 1, 181). Onun İstanbul'un fethini tebrik için Fatih Mehmed nezdinde gönderdiği zâtın da bu Ahmed Bey olması kuvvetli bir ihtimal dahilindedir. Bu Ahmed Bey ise Karamanoğlu ümerasından Turgudoğlu Pir Hüseyin Bey mahdumu idi.

lu'nun bu isteği kabul olunmuştu. (18) Yapılan bu musaleha ile Karamanoğlu Osmanlıların yanına iki oğlunu rehlin olarak teslim etmeye ve icabında askerî yardımlarda bulunmaya râzi olmuştu. (19)

İkinci Murad'ın ölümünden sonra gayzını daha ziyade artıran İbrahim bey, Osmanlı ülkesini sağdan ve soldan baskıya başlamışsa da Osmanlı tahtına ikinci defa olarak yeni çıkmış olan Fatih Mehmed'in gösterdiği gayret ve hamle sayesinde Taşeli'ne sığınarak eman dilemek zorunda kalmış ve hatta ülkesinden mühim bir kısmını mibr (= kalın) olarak vermek şartı ile kızını almasını teklif etmişti.

(18) Onbeşinci asrın ilk yarısında Karaman ülkesinde kırk yıla yakın hükümdarlıkta bulunan İbrahim Bey'in devri, o havalide Osmanlı hâkimiyetinin en ziyade arttığı bir zamana tekabül eder. Bu devre aid şark kaynakları oldukça mahdud olduğu gibi yabancı dillerde yazılmış eserler de çok azdır. Fakat mikdarca çok az olan bu eserler için de Bürgonya dükü Güzel Philippe'nin müsteşarı Bertrand de la Broquière'in (Voyage d'outre-mer et retour de Jeru-alem en France par la voie de terre pendant la cours des années 1432-1433) adlı kitabı bir istisna teşkil eder. O; bu eserinde Mısır ve Suriye'de o tarihlerde tutunmuş olan belli başlı islâm siyasî teşekkülleri ile Anadolu'daki Türk beyliklerine ait değerli bir çok bilgiler vermekte ve bu sonuncular arasında Karamanoğullarının, bilhassa İbrahim Bey devrinde, Osmanlılarla olan münasebetlerine temas eylemektedir. Onun bu kitabı, 1892 yılında Fransız bilginlerinden Ch. Schefer tarafından yazılan bir medhal ile birlikte bastırılmıştır (Le voyage d'outre-Mer de Bertrand de la Broquière, Paris, Ernest Leroux, editeur, 1092, LXXIII X 328 P.)

(19) Onbeşinci asrın ilk yarısına aid Türkçe vesikalardan olan bu antlaşmanın metni, Sevgendnâme yani Ahidnâme adı ile ma'ruftur ve Paris'te Bibliotheque Nationale'de Türkçe ilâve kitaplar arasında 660 № da kayıtlı bir mantskri içinde bulunmaktadır.

II. (20) İbrahim Bey'in sıkıntı ve ihtiyarlık tesiri ile Gevâle kalesinde 1463 (H. 868) yılında ölümü üzerine Karaman işleri karışmaya başlamış ve Osmanlılar için oldukça uzun ve yorucu bir gâile çıkarmıştır. Onun bu suretle hayata veda edişi; adedleri yediye varan oğulları (21) arasında dahilî kavgaların, Osmanlı hükümdarı ikinci Mehmed ile müteaddid çarpışmaların ve nihayet hükümetlerinin ortadan kalkmasının hudusuna sebep olmuştur. (22) Bilindiği üzere onun yedi oğlundan altısı ikinci Mehmed'in halasından, en büyükleri olanı ise bir cariyeden dünyaya gelmişti. İbrahim Bey, İshak adını taşıyan bu sonuncu-

(20) Âşık Paşa zade, Tevârih-i Âl-i Osman, S. 140 ve Oruç Bey, Tevârih-i Âl-i Osman, S. 64 ve 123. Osmanlı tahtında vukubulan bu değişiklik üzerine Karaman oğlu İbrahim Bey, bir taraftan Anadolu beylerini kışkırtırken diğer taraftan kendisi de Antalya'ya vey, Alâiye'yi ele geçirmek sevdasına düşmüştü. Bunun üzerine Fatih Mehmed, Anadolu beylerbeyi bulunan İsa Bey'i ona karşı göndermek istemişse de hadisenin önemini düşünen Sadrazam Çandarlı zade Halil Paşa'nın ikazı mucibince İshak Paşa mezkûr iş ile ödevlendirilerek o tarafa sevketti. Osmanlı ordusu Akşehir'e geldiği zaman İbrahim Bey kızını ikinci Mehmed'e vermeyi ve ülkesinden bazı yerleri terkeylemeyi kabul ederek barış isteginde bulundu. Akdedilen bu muahedede Osmanlı murahhası Kasaboğlu Mahmud Bey idi.

(21) İbrahim Bey'e aid vakfiyenin kenarında görülen bir tuğraya göre onun bunlardan başka bir de Mehmed adında diğer bir oğlunun daha mevcut olduğu anlaşılmaktadır.

(22) İbrahim Bey'in zikrettiğimiz bu oğullarından Süleyman ile Nûre sofı, babalarının ölümü akabinde Osmanlı hükümdarı olan Fatih Mehmed'e dehalet etmişler ve onun tarafından kendilerine tımar verilerek bulundukları yerlerde kalmışlardır. (Bk. Sa'dettin, Tacüt-Tevârih, I, 498), Alâüddin ise 1463 (H. 870) tarihinde ölmüştür. Halil Edhem, Karamanoğulları hakkında vesaik-ı mshkûke, 28. 12. 13. kitabe). Edirne'de bulunan bir mezartaşı kitabesine göre Mehmed Bey'in oğlu olduğu zannedilen Karaman ise Fatih Mehmed'e dehalet etmişti, (Sa'dettin, Tacüt Tevârih, I, 518) Ayrıca bakınız. (Oruç Bey, Tevârih-i Al-i Osman, Fransız Babinger Neş. 1925, S. 74)

sunu diğerlerinden daha çok sevdiğinden ölümünden evvel ona bir çok imtiyazlar bahşetmiş ve hatta kendisinden sonra yerine geçmek üzere yeğâne vârisi olarak ilân eylemişti. Bu tercih yüzünden şehzâdeler arasında rekabet başlamış ve Karaman ülkesi karışıklıklar içinde çalkalanmıştı. (23) Başlangıçta Pir Ahmed Bey'in cümlesine galebe çalması üzerine İshak Bey Akkoyunlu hükümdarı bulunan Uzun Hasan'a müracaat ederek kendisine yardımda bulunmasını istemişti. (24) Onun yardımı ile işbaşına geçen İshak Bey'in Karaman tahtında çok kısa süren hükümrânlığı üzerine işe karışmak zorunda kalan Osmanlılar, Fatih Mehmed devrinde Karaman içlerine birbiri ardınca beş büyük sefer açmışlar ve neticede bir eyalet haline getirilen bu havaliye Şehzâde Mustafa'yı vali nasbına muvaffak olmuşlardır (25) 1466 (H. 871). Aşağı yukarı bir buçuk asra yaklaşan uzun bir devre sonunda kazanılan bu Osmanlı başarısı, mezkûr yıl zarfında Karamanoğlu an'ane ve gayretini ortadan kaldırmak hususunda tam manasiyle tahakkuk etmiş olmamakla beraber, Anadolu mazisinin ve bilhassa bu geçmiş devir içinde Konya ve çev-

(23) İbrahim bey'in yedi oğlundan üçünün Fatih Mehmed'e dehalet etmesi ve birinin ise ölmesi üzerine ortada İshak Bey, Pir Ahmed ve Kasım beyler kalmış bulunuyordu. İşte bu umumiyetle Karamanoğullarının Fatih Mehmed devrindeki faaliyetleri başlıca bu üç kard-ş arasında ihtilâflarla uzlaşmaların neticesidir.

(24) Âşık Paşa zade, Tevârih-i Âl-i Osman, 167.

(25) Karamani Mehmed Paşanın manzum bir küt'asına göre bunun 872 (M. 1467) olması icap ediyorsa da biz şimdilik yine ekseriyete uymayı tercih ediyoruz. Her ne kadar Konya şehri 871 yılında Osmanlı ülkesi meyânına sokularak bir eyalet haline getirilmişse de Karamanoğlu bakiyelerinin o havalinin muhtelif köşelerini de alıtan alta yaptıkları faaliyetlere Osmanlılarca bir müddet daha mani olunamamıştır.

resi tarihinin en karakteristik noktalarından birisi olacağından ve ileride bu yoldaki faaliyetlerin esas nüvesini teşkil edeceğinde şüphe yoktur

Uzun Hasan Bey'in yardımı ile İshak Bey'in işbaşına geçmesi üzerine işe karışmak zorunda kalan Osmanlılar, yukarıda söyledığımız üzere, Fatih Mehmed devrinde Karaman içlerine birincisi Antalya Sancak Beyi olan Hamza Beyin ve sonuncusu ise Gedik Ahmed Paşa'nın idaresinde olmak üzere beş büyük sefer yapmışlardır. Biz, birbirini fasıla ile takip etmek suretile yapılan bu Osmanlı faaliyetlerinin seyir ve cereyan safhalarını ana hatlarıyla mümkün mertebe şöylece tesbit edebiliriz :

#### 1 — Antalya Sancakbeyi Hamza Bey'in faaliyeti :

Akkoyunlu hükümdarının yardımı sayesinde işbaşına geçen İshak Bey hem Uzun Hasan Bey'in himayesini, hem de Fatih Mehmed'in alâka ve muhabbetini temin etmek maksadiyle bilgin bir zat olan Sarı Ya'kub oğlu Ahmed Çelebi'yi Osmanlı hükümdarı nezdine göndermiş ve kendi öz yiğenleri olan Pir Ahmed, Karaman, Kasım, Alâüddin, Süleyman ve Nûre Sofu'ya muavenetten vazgeçmesini rica etmişti. Fakat Fatih Mehmed, Yıldırım Bayazıt zamanında olduğu veçhile Çarşamba suyunun iki memleket arasında sınır olmasını kabul eylediği takdirde onlara yardımdan vazgeçebileceğini bildirmişti (26). İshak Bey, Osmanlı hükümdarının bu teklifine muvafakat edemediğinden araları açılmış ve Karaman işlerini bertaraf etmek maksadiyle Antalya Sancakbeyi olan Hamza Bey (27) kendisi üzerine gönderilmişti. Bu suretle Karaman'ın istilâsı emrini alan Hamza Bey, derhal o bölgeye yürümüş ve Kara-

(26) Âşık Paşa Zade Tarihi, S. 138

(27) Antalya sancak beyi bulunan bu zat, Firuz Bey adlı bir adamın oğlu idi.

manoğlu ordusunu bir rivayete göre Ermenek'le, diğer bir rivayete göre ise Dağpazarı'nda karşılaşmıştı. Vukubulan savaşta İshak Bey mağlûp olmuş ve Silifke kalesine kapanmıştı. Pir Ahmed Bey ise bu bozgunluğu müteakip ortaya çıkarak şükran nişanesi olmak üzere Akşehir ile Beyşehir ve Saklanhisarı ile ılgı'ı Osmanlı hükümdarı olan ikinci Mehmed'e teslim eylemişti 1464 (H. 869)

#### 2 — İkinci Mehmed ile Mahmud Paşa'nın faaliyetleri :

Fatih Mehmed, Karaman işlerini kendi menfaatlerine kısmen uygun bir şekilde halletmiş olmakla beraber İshak ve Pir Ahmed'i müebbeden oradan uzaklaştırarak o havalliyi tam manasiyle ele geçirmek istiyordu Bosna'da ve Mora'da kazanılan başarıları müteakip bu arzusunu kuvveden fiile getirmeye çalıştı. Karaman Beylerinin Uzun Hasan ve Venediklilerle taarruzî ve tedfufî anlaşmalarını bahane ederek vezirâzam Mahmud Paşa ile birlikte o havaliye doğru yürüdü. Akşehir kalesini (28) ele geçirip tahrip edilmesini emrettikten sonra asırlarca Selçuklularla Karamanlılara payitahtlık eden ve o tarihlerde Pir Ahmed Bey'in hüküm sürmekte olduğu tarihî kayıtlarla sabit olan Konya şehri zapt edildi 1486 (H. 871) Bundan sonra İshak Bey'in sığındığı Lârende uzun ve kanlı bir mücadeleden sonra Mahmud Paşa tarafından ele geçirildi (29). Bu esnada İshak Bey ise Uzun Hasan'a

(28) Sarayköyü halkı, Takkelidağ üzerindeki tepeye bugün Gevele adını vermektedirler. Bu, Selçuklu ve Osmanlı tarihlerinde adı geçen meşhur Kâvele yahud Kevâle kalesinin mezkûr tepe üzerinde olduğunu aşağı yukarı gösterebilir. Tarihî kaynaklarda muhtelif imlâ şekillerinde yazılan bu ismin kökünü esaslı bir şekilde araştırmak herhalde yerinde bir iş olur.

(29) Ch. Schefer, Le voyage d'outremer de Bertrandon de la Broquiere, Paris, Ernest Leroux, Ed., 1892, P. 106.

nin yanına kaçmaya muvaffak olmuş ve bir müddet sonra orada ölmüştü (30). Ele geçirilen esirler, Fatih Mehmed tarafından idam edildiği gibi Mahmud Paşa da Temür'ün dönüşünden sonra Karaman taraflarında yerleşip kalmış olan Turgudlu bakiyelerini emir altında bulundurdu (31). Bu aşiret kalıntıları ise biraz sonra Fatih Mehmed tarafından birer birer kılıçtan geçirildi. Konya ve Lârende'de bulunan amele ve sanatkarların kâmilan İstanbul'a nakli hususunda bir az ağır davranması üzerine Mahmut Paşa azledilerek yerine Rum Mehmed Paşa getirildi (32) Fatih Mehmed, İshak Bey'in firarına meydan vermesinden ve Konya ile Lârende halkının İstanbul'a nakli hususunda gösterdiği müsamahadan dolayı Mahmud Paşaya çok kızmıştı. Nihayet Şehzade Mustafa'nın bir eyalet haline getirilen Karaman havalisine vali tayin edilmesi Osmanlı Hükümdarı İkinci Mehmed'in Anadolu vahdetini temin hususundaki çabalaması böylelikle biraz tekemmül etmiş oldu.

### 3 — Rum Mehmed Paşa'nın faaliyeti:

Fatih Mehmed'in Karaman'da kazandığı başarılar, ora halkının kendi namlarına mensup olan aileye bağlanmalarını tamamiyle bertaraf edemişti. Uzun Hasan nezdine firar ederek bir müddet sonra orada ölen İshak Beg'in annesi ile oğlu halkın bu eğitilmesinden faydalanmakta idiler. Diğer taraftan Kasım Beg de faaliyet sahnesinde kendisini göstermeye başlamıştı. Karaman havalisinde çıkması kuvvetle muhtemel olan bir fesad ha-

(30) İ. H. Uzunçarşılı, Karamanoğlu İbrahim Bey Vakfiyesi, S. 72

(31) Aşık paşa zade, Tevarih-i Âl-i Osman, S. 170.

(32) Oruç Bey, Tevarih-i Âl-i Osman (Fransız Babinger Neş.), Hannover, 1925, S. 126 ve Aşık paşa zade, Tevarih-i Âl-i Osman, S. 170.

reketini bastırmak isteyen İkinci Mehmed, Rum Mehmed Paşa'yı külliyeyle bir ordu ile oraya gönderdi (33). Aşık Paşazade'nin ifadelerine bakılırsa Osmanlı hükümdarı İkinci Mehmed, Rum Mehmed Paşa'yı Karaman'a gönderirken maliyetine mensuplarından ve Anadolu sancak beglerinin kuvvetlerinden adamlar tahsis eylemişti. Evvelce Lârende'ye varan Rum Mehmed Paşa, orayı ele geçirmiş ve bu esnada kasabada mevcut olan mescid ve medreselerin kâffesini yakup yıkmış (34). kadın ve kızlarla oğlanları çıplak bir halde sokaklarda teşhirden çekinmemişti. Oradan Ereğli'ye geçen Rum Mehmed Paşa, burada dahi aynı şeyleri tekrarlamıştı (35). Bu zat, bütün Karaman ülkesinin şehir ve ka-

(33) Aşık Paşazade, Tevarih-i Âl-i Osman, S. 172 ve Oruç Beg Tarihi, S. 126. Solak zade Hemdem'in bir ibaresini yanlış anlayan bazı tarihçilerce Mahmut paşa yerine Sadrazam olduğu zannedilen Rum Mehmed Paşa, mühtedi bir zat olup hayatı boyunca hiç bir zaman o mevkie yükselmiş değildir. Üsküdar'da Şemsi Paşa Camii'nin sağ tarafında kendi adıyla ma'ruf bir camii bulunan bu zat, Konya ve havalisinde çıkan Karamanoğlu kıyamlarını bastırmaya memur olan Mahmud Paşa'nın yerine Fatih Mehmed tarafından serdar nasbolunmuştu. Aşık Paşa'nın ifadesine bakılırsa it gibi boğdurulmuş olan Rum Mehmed Paşa'nın, Karamanlı Mehmed Paşa ile aynı şahıs olduğu söylenmekte ise de bu söyleniş şahsımız itibariyle pek te doğru nazariyle bakamıyacağız.

(34) Mühtedi bir zat olan Rum Mehmed Paşa, o tarihlerde Karaman'da bulunduğu sıralarda Fatih Mehmed'den aldığı emir üzerine tedhişlerini artırarak oranın tanınmış birçok güzide simalarını amele ve işçi sırasına katarak İstanbul'a sevk etmiştir. Hammer'in ifadesine göre (Ata Ter. III 92) Celâlüddin-i Rûmî sülâlesinden biri dahi bunların arasında idi. Bu zatın kendisiince Emir Ali Çelebi oğlu Ahmed Çelebi olması muhtemel olduğu gibi bazı kimselerce Karamanlı Mehmed Paşa'nın olması da kuvvetli bir sezgi ile ileri sürülmektedir.

(35) Onbeşinci asrın ilk yarısında Ereğli kasabasının durumu için Bertrand de la Broquière'in "Voyage d'outremer", adlı kitabına bakınız, (P. 104-106),

sabalarını tarihin hiç bir devrinde görülmedik bir şekilde inletmiş ve kendilerine evvelce ilişilmemiş olan Varsak'ları da Turgudlu aşiretinin sonucuna uğratmıştı. Bununla beraber Rum Mehmed Paşa, münferit çete harpleri yapmaya başlayan ve Uyuz Beg adlı bir zatın emrinde bulunan bazı varsak kütülelerinin mukavemeti ile karşılaşmış ve hayatını binbir zorluk içinde ancak kurtarabilmişti (36).

### 4 — İnegöllü İshak Paşa'nın faaliyeti:

Varsak aşireti üzerinde esaslı bir muvaffakiyet kazanamayan ve Aşık Paşazade'nin ifadelerine göre Karaman'da birçok yolsuzlukların çıkmasına sebep olan Rum Mehmed Paşa'nın azlinden sonra yerine İshak Paşa tayin edilmişti (37), Vakıf kaybetmeden ve hiç bir kargaşaya meydan vermeden Karaman bölgesine vasil olan ve İkinci Murad ile beraber Varna ve İkinci Kosova muharebelerinde ve İkinci Mehmed ile ise İstanbul fet-hinde bulunan İnegöllü İbrahim Ağa oğlu İshak Paşa, Mut kalesinde rastladığı Kasım Beg'i külliye ezdiği gibi Lârende ve İçel'in irili ufaklı bir çok şehir ve kasabasını ele geçirmişti. Aksaray (=Garseora) şehri bu meydana idi. Buradan bir çok san'at erbabını aileleri ile birlikte İstanbul'a getirmiş ve o tarihlerde İstanbul'da boş ve ıssız bir halde bulunan şimdiki Aksaray semtine yerleştirmiştir (38).

(36) Aşık Paşazade, Tevarih-i Âl-i Osman (Ali Bey neşri), S. 172-173

(37) Aynı eser, S. 173.

(38) Aşık Paşazade Tarihi, S. 137. İshak Paşa, bulunduğu bütün ödevleri başarı ile yapmış ve Fatih Mehmed yönünde Beykoz çayı yahu Sultançayı denilen yerde öldüğünde İshak Paşa İstanbul muhafızı bulunuyordu O tarihlerde Sadrazam bulunan Karamanlı Mehmed Paşa'nın Sultan Cem'i Osmanlı tahtına geçirmek hususundaki gayreti Ahmed Paşa üzerinde pek te iyi bir tesir bırakmamış ve bu maksadla Amasya'da vali bulunan Bayezid'e haber yollayarak Osmanlı tahtına davet eylemişti. Bundan başka Yenicerileri kıskırtarak Karamanlı Mehmed Paşa'yı da katlettirmeye

### 5 — Gedik Ahmed Paşa'nın faaliyeti:

İshak Paşa'nın zikrettiğimiz seferinden bir yıl sonra damadı Gedik Ahmed Paşa Karaman'a sevk ve Alâiye'den bağlamak üzere bütün o bölgenin ele geçirilemeyen diğer kısımlarını teshire memur edilmişti. İkinci Mehmed'in muzafferiyet ve muvaffakiyetlerinin en büyük amillerinden birisi olduğu muhakkak olan bu zat kendisinden evvel Rum Mehmed Paşa'nın kayıtsızlığı yüzünden fetih mümkün olamayan Alâiye kalesini kuşatmış (39) ve sahibi bulunan Lâtif Beg oğlu Kılınçarslanı teslim mecbur eylemişti (40) 1417 (H. 876). Böylece onu ailesi ile birlikte İstanbul'a göndermeye muvaffak olan Gedik Ahmed Paşa, bundan sonra Osmanlı hükümdarı tarafından henüz Karamanoğulları'nın elinde bulunan İçel kalesinin fethine memur olunmuştu. Daha evvelce Uzun Hasan yanına kaçan İshak Beg'in zevcesi, kocasının ölümü haberini (41) alır almaz Osmanlı hüküm-

(39) T. rsun Beg, Tarih-i Ebülfeth, İstanbul, 1330, S. 143

(40) Selçuklu fakihlerinden olduğu zannedilen bu zat, Gedik Ahmed Paşa tarafından İstanbul'a gönderilmiş ve Fatih yönünden de Gümülçine'ye yerleştirilmişti. Gümülçine'den Mısır'a ve oradan da İran'a kaçan bu adam, Uzun Hasan'ın maiyetinde uzun müddet kalmıştır. Gümülçine'de kalan ailesi, bir rivayete göre ise İstanbul'da ölmüşlerdir. Fatih Mehmed'in son sadrazamı olan Karamanlı Mehmed Paşa'nın zevcesi, zikrettiğimiz bu zatın kızı idi (Oruç Beg Tarihi, S. 127). Aşık Paşazade'nin ifadesine göre Alâiye beyinin kız kardeşi Rum Mehmed Paşa'nın karısı idi (Tevarih-i Âl-i Osman, S. 174)

(41) Kardeşleri ile ve nihayet Osmanoğulları ile uzun müddet uğraşmak zorunda kalan İshak Beg, en sonunda Uzun Hasan'a sığınmış, orada veya rivayete göre yurduna dönerken Ruha (=Urfa) da ölmüştür (Sadettin, Tacü't-tevarih, C. 1, S. 512).

muvaffak oldu. Nihayet İkinci Bayezid tarafından Selânik'e sürülmüş ve orada eceliyle ölmüştür (1488). Cenazesi tahdit edilerek vasiyeti üzerine İnegöl'e nakledilmiştir. (Bk. Kamil Kepecioğlu, İnegöllü İshak Paşa, Uludağ Der. No. 45-46, Mart-Nisan 1942).

darı olan Fatih Mehmed'e bağlılığını bildirmeyi uygun bulmuş ve bunu ilk fırsatta bizzat yerine getirmişti. Bunun üzerine ikinci Mehmed, Gedik Ahmed Paşa'ya Silifke'den başlamak üzere İçel'deki faaliyetine hızvermeyi emreylemişti. O tarihlerde İshak Beg'in oğlunun elinde bulunduğu söylenilen Silifke kalesi, Gedik Ahmed Paşa yönünden ele geçirildiği gibi (42) ondan sonra sırası ile Moka ve Gorgas (43) gibi kalelerden bir kısmı harben, bir kısmı ise sulhen zaptedilmiş 1471 (H. 877) ve buralardaki Karaman ailesine mensup kimseler İstanbul'a gönderilmiş ve her birine kâfi miktarda muhafız asker yerleştirilmişti. Bu sırada padişahın yeni bir emri ile İstanbul'a dönmek zorunda kalan Gedik Ahmed Paşa, iki yıl evvel Uzun Hasan nezdine iltica eden Pir Ahmed ve Kasım Beylerin teşviki ile iki koldan Karaman ülkesine doğru harekete geçmiş bulunan Akkoyunlu kuvvetlerinin merkezi Anadolu'ya daha fazla yaklaşmalarına karşı gelmek üzere yola çıkarılmıştı. Askerinin azlığından dolayı Konya'ya çekilmek zorunda kalan Ahmed Paşa, orada Şehzade Mustafa ve Davud Paşa (44) kuvvetleri ile birleşerek ikinci bir hamle ile hasımlarını bozguna uğratmıştı. Bu hezimet müttekip kaçan ve az sonra İçel'i tekrar ele geçiren Kasım Beg'in ha-

(42) Âşık Paşazade Tarihi, S. 175-176)

(43) Adı tarihi eserlerde muhtelif şekillerde yazılan bu mevki; İçel vilâyetinde Göksu deresinin mansabı ile Ayasıköyü arasında bulunmaktadır. Burada Osman ve Karamanoğulları devrine takaddüm eden zamanlardan kalma kale harabe ve bakiyelerine rastlanılmaktadır. Ayrıca Bk. Le voyage d'outremer [de Bertrand de la Broquière, edit. Schaefer. Voir P. 100,

(44) Fatih Mehmed'in emniyetini kazanmış bir zat olan Davud Paşa, 1475 (H. 830) yılına kadar Bosnada valilik yapmış ve bir müddet sonra sadrazamlığa çıkarılmıştır. Nihayet 1496'da tekaüde sevk edilen mumailiye, 4 Reb. Evvel 904 tarihinde ölmüş ve İstanbul'da yaptırdığı camii yanına gömülmüştür.

validen uzaklaştırmış ve belli bir müstahkem mevkiye takviye eylemişti. Uzun Hasan seferi başladığı zaman Pietre Mocenigo kumandası altındaki müttefik donanma kuvveti Midilli, İzmir ve Antalyayı ele geçirdikten sonra Karamanoğulları tarafından kuşatılmakta olan Silifke ile yakınındaki bazı kaleleri zaptederek yeniden Kasım Beg'e teslim etmişti.

Pir Ahmed'in hissesine ise İçel'in Ermenek ve Minan gibi kuzey kısımları düşmüştü. Uzun Hasan'a karşı açılan büyük seferden dönen Osmanlı hükümdarı, oğlu Şehzade Mustafa ile lalası Gedik Ahmed Paşa'yı buraların yeniden zabtına memur eylemişti. Böylece üçüncü defa olarak İçel istikametinde yola çıkan Ahmed Paşa, Ermenek'i Minan'ı ve az sonra Silifke'yi ele geçirmişti (1474) (45). Şehzade Mustafa'yı kaybeden Ahmed Paşa aynı yıl içinde Konya'ya vali olarak gönderilen küçük kardeşi Cem'e bir müddet lalalık yapmış ve ondan sonra Mahmud Paşa'nın öldürülmesi üzerine vezir-i âzamıya tayin edilmişti (1474). Anadolu'da Cem kavgaları ilerlediği sırada tekrar İçel'e gelen Kasım Bey Konya valisi Şehzade Abdullah'ın kuvvetlerini dağıtarak Konya'yı kuşatmış ise de az sonra Gedik Ahmed Paşa'nın hücumu ile karşılaşmış ve en so-

(45) Gedik Ahmed Paşa Ermenek'i zaptettikten sonra Minan kalesine yürümüş ve burada bulunan Pir Ahmed'in ailesi erkânını hızmıyarak Konya'ya göndermiştir. Minan'ın kuşatıldığını gören Pir Ahmed Beg ise içerisinde duygu acı ile kendisini sarp bir kayadan aşağıya atmış ise de ölmemiş ve 1447 (H. 879) yılında sığındığı Tarsus'tan Suriye istikametinde yola çıkmış ve bir sene sonra o civarda bir yerde bin bir müşkilât içinde ölüp gitmiştir (Sadeddin, Tacüttevarih, 1, 517-550).

nunda İçel'e kaçmıştı. (46) Kasım Bey'i takib eden Gedik Ahmed Paşa, onu yakalayamamakla beraber İçel'i yeniden zabt ve Kasım bey'in dayandığı

(46) Bayezid ile kardeşi arasında çıkan hadiseler arasında İçel'e Cem ile birlikte epey bir müddet faaliyette bulunan Kasım Beg, arkadaşının Avrupaya gidişinden sonra ikinci Bayezid'e yanaşmak zorunda kalmış ve böylece kendisine Lârendenin güneyinde bulunan Hucendibel'nden itibaren İçel ülkesi bağışlanmıştır. Şikârinin verdiği bilgiye göre Kasım Beg, Yavuz zamanında Karaman valisi olan Ali Paşanın teşviki üzerine ümeradan bir zat, tarafından keşal yaylasında zehirlenmiştir. Bununla beraber Kasım Beg'in zehirlenmesi ile Karaman gelenek ve görenekleri tamamen söndürülmüş değildir Kuşandauları tarafından yerine geçirilen Mahmud Beg, Osmanlı hükümdarı ile bir müddet iyi geçinmek istemiş ise de sonunda bu arzusuna muvaffak olamamış ve nihayet oradan Halep'e kaçmıştır.

Varsak elebaşlarını kılıncıdan geçirmeğe muvaffak oldu. (1471) İkinci Mehmed'in ölümünden sonra yerine geçen oğlu ikinci Bayezid devrinde Karaman ahvali yine oldukça önemli olaylara sahne olmakla beraber Osmanlı Egemenliğinin o bölgede artık muhkem denecek bir halde daha evvelden tutunmaya başladığını hemen bugün için tereddütsüz söyleyebiliriz. Bu itibarla Develi Karahisar'ın fethinden sonra Niğde civarında Bozazarcık'ında hayata gözlerini kapayan Şehzade Mustafa'nın ölümü ardından Konya'ya vali olarak tayin edilen Şehzade Cem devrinde Osmanlı egemenliği Karaman topraklarında yaşayan insan kütleleri üzerinde tam mânası ile değilse bile ona yakın bir şekilde kökleşmiştir, diyebiliriz.

# Mevlâna Celâleddin Rûmî'nin

676 ncı Ölüm Yılı

(17 / Aralık / 1949 günü akşamı Hal-  
kevinde yapılan törendeki konuşmalardan)

Konuşan : Öğretmen Necati Elgin

Çok muhterem dinleyicilerimiz,  
Konya'nın dünkü ve bugünkü ci-  
han şümül şerefinde en büyük payı  
olan Hazreti Mevlâna Celâleddin Rû-  
mî'nin fanî hayata vedasının 676 ncı  
yıl dönümünün bir tahallürünü yap-  
mak üzere toplanmış bulunuyoruz Bu  
mevzuda bir konuşma yapmağım i-  
çin H a l k e v i Başkanı S a y ı n  
Üstadımız taraflarından vazifelen-  
dirildiğim zaman büyük bir hicap  
içinde kaldım. Böyle bir konuşma de-  
ğil Hazreti Mevlâna'nın mübarek ad-  
larını telâffuz etmeğe dahi en ufak  
maddî ve manevî liyakatım olmadı-  
ğını huzurunuzda itiraf etmeyi en  
haklı bir borç bilirim. Bu ulvî ve ci-  
han şümül ve ilmi kudretlerin en ke-  
mal sahibi zatın varlığı hakkında söz  
söylemek benim için bir tecasür ola-  
cağı muhakkaktır. Molla cami gibi  
şarkın en büyük mutasavvuf ve ilim  
sahibi, içlihat rûknü bir zat, Mevlâ-  
na'nın mânevî huzurunda aciz ve ep-  
kem kalmıştır. Böyle bir zatın şaşkın-  
lığı karşısında fakir'in ne durumda  
kalacağını tahminden acizim Ve fa-  
kat bazı zaruretlerin zuhuru dolayı-  
sıyla muhterem Başkanımızın yüksek  
emirlerine müatavaad ederek bu kut-  
sal vazifeyi almış bulunuyorum.

Bu güne deyin Hazreti Pîr Desd-  
gîr hakkında yazılmış eserlerin bazı-  
larından ve biyografik telifattan kud-  
retim nisbetinde istinsah ederek ha-  
zırladım.

Mevlevî tarikatı mensuplarıyla  
halk arasında Molla Hûnkâr diye anı-  
lan Mevlâna hakkında şimdiye kadar  
yapılmış tetkikler pek fazla olmadığı  
gibi bunlar daha ziyade mistik bir gö-  
rüşle yapılmış ve şarkın büyük sima-  
sının sosyal sahadaki rolü etrafında  
geniş araştırmalara pek girililmemiştir.

Anadolu Selçukîleri Moğol tazav-  
vumu altında kıvrılır ve bir takım  
manevî bozukluk havası içinde ken-  
dine bir kurtuluş yolu ararken Mevlâ-  
na'yı bulmuştur. Mevlâna orta çağ  
şark âleminin sadece manevî bir mür-  
şidi değil aynı zamanda anadolu hal-  
kının siyasi ve içtimai sahada duydu-  
ğu ızdırabın ifadesidir. Mevlâna hak-  
kında en geniş biyografik malûmat  
Ahmet Eflâkî dedenin Menakibül Ari-  
fini ile Menakib-i Feridun Bini Ahmet  
Sipehsalâr da ve Mevlâna'nın büyük  
oğlu Sultan Veled'in İbtidanamesinde  
bulunmaktadır. Hicri 604 senesi Re-  
biyyül evvel ayının 6 sında ve Milâ-  
dî 1207 senesi 30 Eylül'ünde Maverâ-  
nnehir'de Âmuderya ırmağının civa-  
rındaki (Belh) şehrinde doğan Mevlâ-  
na Celâleddin baba tarafından İs'âm  
dünyasının ilk halifesi Hazreti Ebu  
Bekire dayanmaktadır. Buna dair Şe-  
cere Abidin Paşanın Mesnevî tercü-  
mesi mukaddemesindedir. Bu Şecere-  
yi kaydı ihtiyatla karşılayanlarda var-  
dır. Hazreti Mevlâna Türk olduğunu  
söylediği gibi Türkçe şiirlerde yazmış

olması bu kanaati sağlamaktadır. Mevlâ-  
na Celâleddin Rûmî asil bir ilim a-  
llesine mensuptur. Bazı rivayetlere  
göre babası Sultanül Ülema Bahaddin  
Muhammed Veled'in Tarikat Şeceresi  
Ahmet Gazeli'ye kadar çıkar Kendi-  
sini yetiştiren (Necmeddin Kûbra) dir.  
Annesi Belh emîri Rûkneddin kızı P-  
renses Mü'mine Hatundur. Sultanül ü-  
lema Bahaddin Veled'in Belh'de ilmü  
fazileti itibariyle H a r z e m ş a h  
Kutbuddin Muhammed'in nüfuzuna ya-  
kın bir vaziyet alması ve meşhur tef-  
sir sahibi Fahrettin Râzî'nin Sultanül  
Ülema aleyhinde Harzem hükümdarı-  
na yaptığı hasûdane telkinler Bahaddin  
Veled'i hükümdarın nazarında rakib  
ve tehlikeli bir vaziyette göstermişti.  
nihayet Kudbuddin Muhammed'in ima-  
nî sözleri üzerine Bahaeddin Veled  
yurdunu terkle Bağdat, Şam, Hicaz  
ve Erzincan'a uğrayarak Lârende'ye  
yani Karaman'a gelip yerleşmişti. Bu  
göç hâdisesi Hicri 618 Miladi 1220-1221  
seneleri arasındadır. O zaman Mevlâ-  
na 14 yaşlarında idi. Sultanül Ülema  
daha yolda iken Moğol istilâsının  
Belh'i harap ettiğini haber almıştır.  
Sultan Veled'in iptidanamesine Baha-  
eddin Veled hac farizesini ifa ettik-  
ten sonra (Rum) a gelmiştir.

Hazreti Mevlâna'nın 18 yaşların-  
da Hoca Şerafeddin Lalayı Semerkan-  
dinin kızı Gevher Hatunla Lârende'de  
evlendiği rivayetine bakılırsa bu şe-  
hirde bir müddet kaldıkları kabul edi-  
lebilir. Sultanül ülemânın ilmi fazlı  
zühûlî tekvası Selçuk hükümdarı I  
inci Âlâeddin Keykûbatın kulağına gi-  
diyor. Bahaeddin Veled'i Konyaya da-  
vet ediyor. Bizzat Sultan Âlâeddin ve  
Selçuk üleması onun vaizlerine de-  
vam ediyorlar. Başına müridler top-  
lanıyor. Bu, iki sene devam ediyor.  
Hicri 622 Milâdî 1224 tarihinde Baha-  
eddin Veled vefat edince yerine Haz-  
reti Mevlâna geçiyor. Mevlâna daha  
önceleri kuvvetli bir ilim muhiti için-  
de büyüyordu. Sadreddin Konevi, Si-

raceddin Ürmevi, Şemseddin Mardinî,  
Bürhaneddin Tirmîzî ve daha asrın  
diğer büyük ve müteşerriğ alimleri  
Konya'da bulunuyorlardı. Babasının  
ölümünden sonra malûmatını geniş-  
letmek maksadıyla Halep'de Hallâvî-  
ye ve Şam'da Makdemiye medresele-  
rinde tedrisat yapan ve o zamanın  
şöhretli alimleri ve başta Mevlâna'nın  
hocası Kemaleddin Adım, Şeyh Ekber  
Muhiddini Arabî, Sadreddin ve Osman  
Rûmîlerin yanına koştu. Burada zahîr  
ilimleri ile beraber tasavvufu da meş-  
gul oldu. Konya'ya döndüğü zaman  
Mevlâna artık şark ilim hayatının  
parlak bir yıldızı haline gelmişti. Şam'-  
da İbrânî dilini öğrendiği gibi Rum-  
cayı bildiği anlaşılmaktadır.

Mevlâna; bir din alimi sıfatıyla  
vaaz ve nasihatlerde bulunuyor ara-  
dan bir sene geçiyor, Bahaeddin Ve-  
led'in eski müridlerinden Seyid Bür-  
haneddin Mühakkik Konya'ya şeyhini  
ziyarete geliyor. Fakat şeyhi hayatta  
değildir. Onun irşada muhtaç oğlu  
Mevlâna vardır. Bundan sonra Mevlâ-  
na'yı Seyyid Bürhaneddin'in müridi  
olarak görüyoruz Bu dokuz sene Sey-  
id Burhaneddin'in tasavvufu irşad  
ve telkini altında Mevlâna bir muta-  
savvuf, irşada mezun bir mutasavvuf  
olarak yetişiyor. Şam'da Şeyh Ekber  
Muhiddin Arabî ile görüştükten son-  
ra da devrine ve muhitine göre artık  
tekemmül etmiş bir haldedir. Bu se-  
yahatlerden avdetinde Kayseriye de  
uğruyor. Seyid Burhaneddin Kayseride  
vefat ettikten sonra Mevlâna Konya'-  
ya geliyor. Beş seneye yakın bir za-  
man medresede fıkıh ve dinî ilimler  
okutmakla meşgul oluyor. Bir çok  
mürid ve talebesi vardır. Oğlu Sultan  
Veled'in rivayetine göre on binden  
fazla memleketin üleması onu bir pey-  
gamber gibi tebcil ediyor. Müessir ve  
cazibeli vaizleriyle memleketi avucu-  
nun içine almış bir vaziyette, zama-  
nın büyük âlimi ve mürşidi geniş yen-  
li cübbesi ülema sarığı ile memleke-

tin büyük bir zâhidî ve âlimî. Bu hal Hicri 642 senesi Cemaziyelahirine kadar devam ediyor.

Şems'i Tebrizi Konya'ya geliyor ve Mevlâna ile görüşüyor. Şems'i Tebrizi Şemseddin Muhammed Ali bin i Melik Dad büyük meşayih'ten Şeyh Ebu Bekir Sale Bafin mürididir. Şeyh Ebu Bekir Kibar evliyadan kalblerdeki esrarı keşfetmekte zamanının tek şahsiyeti, Şemsî Tebrizi işte bu şeyhin yanında yetiştikten sonra seyahate çıkıyor birçok şehirleri dolaşıyor. Zamanının manevî ve tasavvuf sahibi büyük simalarla görüşüyor. Epey müddet Halep'de kalıyor. Hatta bir rivayete nazaran Mevlâna ile ilk defa Şam'da buluşuyorlar. fakat bu mülakat bir kaç dakika devam etmiş Acaba Şems-i Tebrizi niçin bu kadar meşayih ile görüştüğü halde kendisine bir ruh yoldaşı bulamamıştı. O, kendi mertebesinde bir ruh istiyordu, onu arıyordu. Nihayet aradığını Konya'da buldu. Şems, Konya'ya geldiğinde 60 yaşında olduğuna nazaran 582 senesinde doğmuş olacaktı. Tasavvuf yolunda çok ilerlemiş vecdidî ve çok imanlı, zahiri kayıtlardan sıyrılmış, pervasız ancak kendi ruh ve keşfine karşı mes'uliyet duyan harikulâde-nafiz bir seyyah derviş idi. Bir gün bir Şeyh Pesd'da iclâs ediliyordu. Bir çok şeyhler âlimler ve hekimler o mecliste hazır idiler. Muh-telif ilmi bahisler münakaşa ediliyor herkes fikrini te'yid için hadis nakleliyor, büyük âlim ve şeyhlerin sözleri ortaya atılıyor, bir köşede mürakabe halinde olan Şems'i Tebrizi yerinden fırlayıp bağılıyor (Ne zamana kadar başkalarının sözlerini nakledecek öğüneceğiz. İçinizden bir kişi çıkmıyor ki Rabbinden kalbime şöyle ilham olundu diye söze başlasın. Bu hadis, tefsir, hikmete dair söyledikleriniz o zamanın büyük insanların sözleri, onlar, kendilerine ait hal ve makamdan bahsetmişlerdir. Siz bu za-

manın adamlarısınız, sizin söyleyeceğiniz sözünüz yok mudur?) Şu hâdise Şems'i tavsife en iyi misaldır. Hazret-i Şems Konyaya gelip Şekerciler hanına iniyor. Mevlâna ile konuşmalara devam ediyor. Biz büyük Mevlâna'yı şimdi buluyoruz. O, bütün kuvvetleri gizli bir hazine idi, bir anahtara muhtaçtı, bir cephane idi kıvılcım bekliyordu. Bu hazine açıldı, bu cephane infilâk etti, tamamen başka bir âleme girmişti, Şems'den ayrılmıyordu, müridlerini, talebelerini artık terketmişti. Şems âlemine çekilmiş güneş gibi dönüyor, yanıyor, yana yana dönüyordu. Büyük vecd Mevlâna'da semâ şeklinde tezahür ediyordu Konyalılar büyük âlimin nasıl olup da serseri bir dervişe böyle bağlandığını kendilerini ihmal ettiğini bir türlü anlayamıyor fena halde kızıyorlardı Başta Sadreddini Konevi olmak üzere Sıraceddin Ürmevi, İzzeddin Sivasî, Abdülmümin Takadî gibi şehrin maruf ilim simaları Mevlâna'nın bu hayat tarzını ve zaman zaman Semâ edişini hoş görmiyerek, hatta semâ bid'at sayarak kendisini tenkide başladılar ve Şems hakkında türlü türlü dedikodular yaptılar. Hatta bunlar arasında Mevlâna'nın oğlu Alâeddin Çelebi de bulunuyordu.

Bu Şems kimdir ki şeyhimlî ırmak bir çöpü sürükler gibi bizden aldı götürdü diyorlardı. Doğrudur. İtmak bir çöpü sürükler gibi Şems Mevlâna'yı sürükledi. Bu seyyah derviş 643 senesi Şevval'ın 21 inci Perşembe günü Mevlâna'nın ısrarlarına rağmen Konya'dan kalkıp Şam'a gitti. Mevlâna daha derin bir izdiraba düştü. Bir an huzur yoktu Ona suzîşli mektuplar gönderdi. Oğlu Sultan Veled'in yanına 20 kişi vererek Şam'a gönderdi. Tekrar Şeyh'i Konya'ya getirdi. Bu defaki mülakata da yine halk tahammül edemedi. Mevlâna'ya divane Şems'e sihirbaz dediler, Şems'i ölümle tehdit ettiler nihayet

Şems ortadan kayboldu. İçinde Mevlâna'nın oğlu Alâeddin Çelebinin de dahil olduğu bir zümre tarafından öldürüldü rivayeti pek doğruya benzer miyordu. Mevlâna Şems'in öldürüldüğüne veya ölümüne bir türlü inanamıyordu ve bunu iddia edenlere:

(O ebedî dirinin öldüğünü kim söylüyor. Kim söylüyor ki o ümid güneşi ölmüştür O güneş düşmanı damın üstüne çıkmış, gözlerini kapamış da onun için güneş öldü) diyor.

Mevlâna Şam'a gidiyor, arıyor fakat yok. Bu hasretini terennüm ediyor. İşte 9600 beyitli Divanı Kebir bu vecd aşkı, bu derin hasretin ifadesidir Her zaman ve her yerde Şems'den bahsedilmesini istiyor. "Ona Şems'i Şam'da gördüm gibi yalan haber getirenler olurdu,, O, inanmak ister inandır, üstünde başında ne varsa bu müjdeciyeye verirdi, bu yalandır dedikleri zaman ben yalan habere sarıgımı, feracemi verdim, doğru olsaydı canımı verirdim derdi. Şems, her türlü kaydın fevkinde idi. Bağdad'da büyük müteşavvif şairlerden ve şeyhlerden (Evhadeddin Kirmani) ile buluştuğu zaman şeyh Evhadeddin'e "Ne âlemdesin,, diye soruyor. Şeyh: Ayı loğen içinde seyrediyorum cevabını veriyor. Şemseddin: Ensende çiban mı çıktı? Neye gök yüzünde yerinde görmüyorsunuz? Dayınca Evhadeddin vecde kapılıp ben sana hizmet etmek, mürid olmak isterim diyor. Şems, sen bizimle arkadaşlık edemezsin diyerek red ediyorsa da Evhadeddin ısrar ediyor. Şems, ek âlâ, Bağdad pazarında benimle şarap içermisin, hayır içemem, bana halis şarap getirebilir misin, hayır getiremem. Peki ben içerken yanımda bulun? Hayır bulunamam. Şems, hiddetle bağılıyor: Haydi erlerin huzurunda fazla durma.

Şemseddin böyle bir derviş idi, onun âlemi başka bir âlem idi. Bu âlem akıl ve sırrın kolay kolay eremiyece-

gi ruhi bir halettir. Mevlâna ile tam kemal zamanında karşılaşmıştı. Mevlâna'nın büyük ruhu, belki değil hatta muhakkak ondan daha çok ileride idi. Lâkin kendini birçok zincirler bağlıyor, onları kırıp parçalayamıyordu. Belki ufak bir müdahale bekliyordu. Bu ufak müdahaleyi yapan Şems'i Tebrizi yine rivayete göre şeyhinin emriyle Konya'ya Mevlâna'yı irşada gelmişti. Şems'in hayatının geçiş tarzına bakılırsa bucak bucak kendini anlayabilecek bir ruh arıyordu. Şems büyük mertebesini hazmetmiş o iman ile ruhunu doyurmuş, kuvvetlendirmişti. Her halde hal ve tavrında bir çok şeyler görmüş, geçirmiş, bir çok büyük şeyhlerle düşüp kalkmış olgun bir insan müşahade ediliyordu. Böyle cazibeli, bilgili, imanlı bir şahsiyet işte Mevlâna'nın karşısına çıkan Şems, Mevlâna'yı bir kılı kaldan başka bir şey olmayan kitaptan ayırıp ruhunu okumaya sevkeden, ona ruhani vecdin sonsuz ufuklarını açan, büyük âlimi bir çığına döndüren, onu müridlerinden, talebesinden hatta evlâdî eyalinden ayırıp kendine hasreden sokaklarda bir meczup gibi semâ ettiren bir derviş idi. Mevlâna kâinatın büyük raksına uyarak, aşk içinde yana yana dönerek Şems'in peryanesi oldu. Onun ateşi içinde yandı. (Sonsuz fezaya atıldığı andan beri güneş böyle pervane görmemiştir) diyen Sayın Profesör Ali Nihat Tarlan, Mevlâna Celâleddin'in sırrı âlemde gizli kalmıştır. Kimse onu keşfedemedi. Demekki bu sırta Şems de erişememiştir. Şems Tebrizi Mevlâna'yı ateşledi. Fakat öyle bir infilâk karşısında kaldı ki onun alevleri içinde kendi de yandı. Çünkü: Mevlâna, Şemseddine erişemediğine teessüf eden Bedreddin Veled'e "Eğer hazreti Şemseddine yetişemedinse babamın mukaddes ruhuna yemin ederim ki her tüyünde binlerce Şemseddin Tebrizi asılı bulunan birine detiştin,, Demişti. Şems Tebrizi

zi'nin gaybubetinden sonra Mevlâna artık irşad vazifesine devam edemedi, pek perişan halde idi. Ümmi bir kuyumcu olan Salâhaddin Zerkubî Konevi'yi kendi yerine şeyh tayin etti. Sonra kendisi sema ve raksa düştü, bir yerlerde duramadı. Şems'in yerini şimdi Salâhaddin işgal ediyordu Mevlâna bütün muhabbetini şimdi ona vermişti. Salâhaddin'in kızı Fatma hatunu oğlu Sultan Veled'e aldı. On sene bu hal devam etti. Divanı Kebirde Salâhaddin namına 71 gazel vardır. 657 Hicri tarihinde Salâhaddin ölünce onun yerine Hüsameddin Çelebi İbnî Ahi Türk geçti, Hüsameddin Çelebi'yi çok severdi. Didaktik eseri olan 26000 beyitli Mesnevi'yi, Hüsameddin Çelebi, şeyhinin tükenmez hazineye benzeyen ruhundan çekip çıkarmıştır. Mevlâna'yı derin bir sevk ve heyecan içinde bu esere sevkeden, geceleri sabahlara kadar huzurunda oturup söylediklerini zapteden Hüsameddin Çelebidir. 657 ile 660 seneleri arasında başladığı bu esere Mevlâna hayatının son senelerine kadar devam etmiştir.

Mevlâna kendi hayatını şöyle hülasa eder: (Ham idim, piştim, yandım.)

Seyyid Bürhaneddin ile buluşuncaya kadar Mevlâna ham idi. Seyyid Bürhaneddinle geçirdiği zühd ve riya-zed seneleri onu pişiriyor, Şems Tebrizi onu yakıyor.

Rivayetlere nazaran Mevlâna sarı yüzlü ve mariz denecek şekilde zayıf idi. Bir gün hamamda zayıf vücuduna acıyarak, "bütün ömrümde kimseden utanmamıştım, fakat bu gün bu zayıf vücudumdan utandım, demiştir. Bu sararmış ve zayıf bünyede öyle bir nûru heybet varmış ki, gözler o kadar keskin ve çekici imiş ki kimse dikkatle yüzüne bakamamış.

Merhum Profesör Ragıp Hulusî Avrupadan döndüğü zaman kendisinden Mevlâna hakkında müşteriklerin fikirlerini soran muhterem Profesör Ali Nihat Tarlan'a şu sözleri söyle-

miştir: "Onların fikrinde küre'î arz üzerine Mevlâna'dan daha büyük bir insanın ayakları basmamıştır."

Mevlâna'nın manzum eserleri: Divanı kebir, Mesnevi, Rubaiyat.

Mensur eserleri ise: Fih Mafih, Mektûbad, Meclisi Seb'a isimlerini taşır.

Mevlâna hastalığının son gününde yanından hiç ayrılmayan oğlu Sultan Veled'e, o gün kendini iyi hissettiğini söyleyerek istirahat tavsiye ettikten sonra şu mealin gazelini söylemiştir:

"Sen git geceleri rahatsız olan beni, bu biçareyi yalnız başına bırak. Biz gece sabahlara kadar yalnızca çirpınan sevdâ dalgasıyız. İstersen gel lûtfet. İstersen, git, cefa et. Güzel yüzlerin şahı için ahde vefa vacip değildir. Ey soluk yüzlü aşık, sen sabret vefakâr ol. Bizi gücenerek öldürenin gönlü taş gibidir Bizi öldüren kanımızın bahası için hiç bir tedbir söylemiyor. Bu derde ölmekten başka çare yok, o halde buna deva bul diye ben nasıl söyleyeyim. Dün gece rüyamda aşk mahallesinde bir ihtiyar gördüm. Başıyla işaret ederek biz'm tarafa gel dedi. Gerçi bu yolda ejderha varsa da zümrüt gibi bir aşk da var. İşte o zümrüdün parıltısıyla ejderhayı defet. Artık kâfi. Ben kendimde değilim. Eğer sen hüner göstermek istersen Ebu Ali'nin tarihini söyle. Ebu Ali'nin tembihlerinden bahset."

Sayın Profesör Dr. Feridun Nafiz Beyin fakire lûtf buyurdıkları bir Rûbai tercümesinde Hazreti Mevlâna şöyle buyurmaktadır:

*Hem görüyorum hem görmüyorum uyku-  
da ki göz gibi*

*Hem susuyorum hem konuşuyorum kitap-  
taki yazı gibi*

*Hem gizliyim hem aşikârim gül suyun-  
daki koku gibi*

*Hem duruyorum hem koşuyorum özengi-  
dekl ayak gibi*

Hazreti Mevlâna'nın sandûkasının

etrafında hâk edilmiş gazellerden bazılarının tercümeleri:

1 — Öldüğüm gün benim tabutu-mu omuzlar üzerinde gider gördüğün zaman ben de çıktığım ve gördüğüm bu âlemlerin bir derd bulunur sanma.

2 — Cenazemi gördüğünde benim için ah ayrılık, ah ayrılık Celâleddin nimetler zevkinden ve yâranla ülfet neşfesinden uzak düştü deme, vuslat ve saadet lezzetine asıl o gün kavuşacağım.

3 — İndiğini gördüğün bir şeyin mülaka çıktığını da göreceksin. İnip batmak güneşle, ayın tekrar çıkıp görünmelerine zarar verebiliyor mu?

4 — Hangi kabiliyetli bir dane kabiliyetli olan bir yere düştü de tekrar bitip büyümedi. Topraklara saklanan kıymetli ve liyakatli insan öyle bir mukaddes dane için sen bu tekrar zü-

hür ve kemale ermek keyfiyetini niçün muhal zannediyorsun?

5 — Benim ruhum bir kere uçarak bir an içinde Tebriz'li Şemseddin'in bulunduğu burca eriştikten sonra bir daha oradan avdet etmez

Sayın Profesör Dr. Feridun Nafiz Uzluk, menakip kitaplarından edindiği malûmata istinaden Mevlâna'nın hastalığının (litihab-ı Şefaf-ı dahili-i kalb) olduğunu buyurmaktadırlar. Hazreti Mevlâna 672 Hicri senesi Cemaziyela-hiresinin 5 inci Pazar günü ve Milâdi 1273 senesi 17 Aralıkta bu fânî âleme gözlerini kapamıştır.

Faydalandığım eserler:

Sayın Profesör Dr. Ali Nihat Tarlan'ın "Mevlâna" adlı eserinden.

Konya Halkevi "Konya Dergisi" özel sayıdaki yazılardan,

Ziya Şakir "Hazreti Mevlâna" adlı eserinden, Menkîp tercümelerinden...



## — K —

|                                                                                                                                     |         |           |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|-----------|
| Kam, Ferit : Bir kıt'a.                                                                                                             | 53—56   | 12        |
| Kam, Ferit : Eski şairlerden birinin                                                                                                | 53—56   | 154       |
| Karaagaç, A. İ. : Söğütleri altında. (Şiir)                                                                                         | 58—59   | 57        |
| Karaca, Murat Sükûti : Aksaraydaki tarihi eserler.                                                                                  | 91—92   | 28—29     |
| Karaca, Murat Sükûti : Evimizce yapılan yayınla-<br>rın yaptığı yankılar.                                                           | 79      | 26—28     |
| Karaca, Murat Sükûti : Hasan dağına sesleniş. (şiir)                                                                                | 89      | 36        |
| Karabağlı, Muammer : Akşehir düğün geleneği                                                                                         | 71—72   | 40—42     |
| Karabağlı, Muammer : Bir bulut geçti. (şiir)                                                                                        | 115     | 12        |
| Karabağlı, Muammer : Nature-Drama. (şiir)                                                                                           | 102—104 | 10—11     |
| Karagülle, Hulki : Atatürk'ün ölümünün üçüncü<br>yıldönümü münasebetiyle                                                            | 38      | 1—3       |
| Karagülle, Hulki : Bu sayıyı niçin neşrediyoruz.                                                                                    | 53—56   | 6—7       |
| Karagülle, Hulki : Cumhuriyetimizin XVIII. inci<br>dönüm yılı münasebetiyle onun büyük mânaşı-<br>na ilmi bir bakış                 | 37      | 26—32     |
| Karagülle, Hulki : Halkevlerinin X. uncu yılı.                                                                                      | 40      | 1—3       |
| Karagülle, Hulki : Halkevlerinin seneyi devriye-<br>si münasebetiyle Konya Halkevi Reisinin bir se-<br>nelik faaliyete ait söylevi. | 40      | 42—44     |
| Karagülle, Hulki : Mevlânâ Celâlettin-i Rumî.                                                                                       | 53—56   | 83—91     |
| Karagülle, Hulki . Ondokuz yılımız.                                                                                                 | 49      | 1—4       |
| Karagülle, Hulki : Selçuk devrine ait ve şimdi<br>yaşayan bir halk hikâyesi.                                                        | 38      | 49—53     |
| Karan, Dr. A. Lebib : Yurdumuzda uyuz salgını.                                                                                      | 80      | 21—23     |
| Karatay, Namdar Rahmi : Halk sa'nat ve edebi-<br>yatına dair düşünceler.                                                            | 1       | 55—59     |
| Karatay, Namdar Rahmi : Resim sergisinde 30<br>gün adlı eser hakkında.                                                              | 61—62   | 37—40     |
| Kâvus (Keykâvus) : Ayyarlar ve civanmertler<br>hakkında tarihi notlarımızdan                                                        | 16—17   | 1015—1016 |
| Kaynak, Cemal : Sanamadım hey. (şiir)                                                                                               | 37      | 41        |
| Keçecioğlu, Diyamandi (Mehmet Kadir) : Ağlat-<br>ma benî.                                                                           | 36      | 34        |
| Keçecioğlu, Diyamandi (Mehmet Kadir) : Didarı-<br>rını göster. (şiir)                                                               | 35      | 3005      |
| Keçecioğlu, Diyamandi (Mehmet Kadir) : Esrar dede.                                                                                  | 32      | 1767—1773 |
| Keçecioğlu, Diyamandi (Mehmet Kadir) : Mesne-<br>viden ilhamlar                                                                     | 53—56   | 92—105    |
| Keçecioğlu, Diyamandi (Mehmet Kadir) : Muhte-<br>rem üstad İbrahim Alâettin'e                                                       | 34      | 2014—2015 |
| Keçecioğlu, Diyamandi (Mehmet Kadir) : Rüya.                                                                                        | 33      | 1895—1897 |
| Kendi, Cenap . Konya'da akşam. (şiir)                                                                                               | 95—96   | 16        |
| Kendi Cenap : Mevlânâ. (şiir)                                                                                                       | 53—56   | 143       |

|                                                                                                         |         |           |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|-----------|
| Kendi, İbrahim Aczi : Aşık Abdal Hasan                                                                  | 52      | 17—28     |
| » » » » Çelebioğlu.                                                                                     | 51      | 42—46     |
| » » » » Derviş.                                                                                         | 43      | 40—44     |
| » » » » Hicranî.                                                                                        | 58—59   | 44—48     |
| » » » » Hüseyin.                                                                                        | 50      | 43—50     |
| » » » » İrgin.                                                                                          | 48      | 55—59     |
| » » » » Kul Mahmut.                                                                                     | 45      | 47—49     |
| » » » » Kul Mustafa,                                                                                    | 44      | 49—53     |
| » » » » Aşıklar.                                                                                        | 42      | 48—55     |
| » » » » Aşık Muslu.                                                                                     | 49      | 55—64     |
| » » » » Cönkler aşık.                                                                                   | 102—104 | 8—9       |
| » » » » Cönkler, şairler, aşık.                                                                         | 97—98   | 9—11      |
| » » » » Eski cönkler ve aşık Ka-<br>racaoglan.                                                          | 46      | 46—66     |
| » » » » Karacaoğlan ve Sayıl oğlu                                                                       | 49      | 26—30     |
| » » » » Mitholoji, aşık, cönl<br>halk şairi Sadaf                                                       | 118—119 | 18—20     |
| » » » » Şairler, aşık.                                                                                  | 108—110 | 10—12     |
| » » » » Şairler, aşık.                                                                                  | 120—121 | 37—40     |
| Kes, Emin : Ar ... diye diye                                                                            | 69      | 46        |
| » » » » Hasret. (şiir)                                                                                  | 69      | 47        |
| » » » » Haykırın. (şiir)                                                                                | 69      | 47        |
| Keşfi (Ahmet Behçet Akgüneş) : Eşref zade ile<br>beraber (şiir)                                         | 91—92   | 17        |
| » » » » Olmuş ya.                                                                                       | 91—92   | 18—19     |
| Kişmir Celâl : Avunma. (şiir)                                                                           | 80      | 31        |
| Kişmir, Celâl : Halkevimiz yayınlarının illeri-<br>mizdeki akisleri                                     | 84—85   | 42        |
| Kişmir, Şeref : İkinci İnönü zafer günü.                                                                | 89      | 1—2       |
| » » » » Konya Dergisi.                                                                                  | 83      | 21—24     |
| » » » » Lozan.                                                                                          | 116—117 | 51—54     |
| » » » » 30 Ağustos                                                                                      | 82      | 33—34     |
| » » » » 23 Nisan.                                                                                       | 91—92   | 1—2       |
| Kıray, Mustafa : Dilde güzellik                                                                         | 89      | 32—35     |
| » » » » »                                                                                               | 91—92   | 23—27     |
| Koman, İsmail Hakkı . Aslı Bozkırlı bir barut<br>mütehassısı mümtaz istihkâm miralay Mehmet<br>Ali Bey, | 31      | 1611—1616 |
| Koman, İsmail Hakkı : Doktor Azmi Avcuoğlu.                                                             | 40      | 23—24     |
| » » » » Hasan Fehmi Turgal'a ait bazı<br>hatıralar.                                                     | 30      | 1547—1550 |
| » » » » Topçu livası Konya'lı Hamdi paşa.                                                               | 32      | 1790—1794 |
| » » » » Ahi şehnamesi üzerine bir kaç söz.                                                              | 80      | 12—15     |
| » M. Mes'ud : Alâettin tepesi                                                                           | 69      | 23—25     |
| » » » » Anadolu Hıristiyanlarında İslâm ve<br>Türk adları.                                              | 3       | 180—183   |

| Yazarın soy adı, adı ve yazı adı                                                                                             | Mecmua № | Sayfa №   |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|-----------|
| Koman, M. Mes'ud: Anadolu Hristiyanlarında İslâm ve Türk adları isimli yazımıza ek                                           | 66       | 41—42     |
| « « Ankara'daki Konya gecesi münasebetile                                                                                    | 41       | 67—68     |
| « « Anamur'da Sultan Alâettin mescidi.                                                                                       | 36       | 3115—3117 |
| « « Birdi Beyhan ve bir yazma eser.                                                                                          | 30       | 1555—1557 |
| « « Bir hatıra.                                                                                                              | 71—72    | 43—44     |
| « « Bir Not                                                                                                                  | 46       | 45        |
| « « Bir şer'îye mahkeme sicillinden,                                                                                         | 74—77    | 51—53     |
| « « Darüşşüleha (648 H. 1258 M.)                                                                                             | 36       | 3118—3121 |
| « « Deve oyunu.                                                                                                              | 43       | 45—47     |
| « « Dördüncü dil kurultayına girerken.                                                                                       | 45       | 42—44     |
| « « 421 yıl önce Karaman'da rayic.                                                                                           | 37       | 33—39     |
| « « Emir Musa evkafı.                                                                                                        | 35       | 3058—3060 |
| « « Gücce düğünü.                                                                                                            | 42       | 60        |
| « « Halet efendiye dair bir kaç söz.                                                                                         | 48       | 23—25     |
| « « Halk türküleri.                                                                                                          | 36       | 3132—3133 |
| « « Hamit beyin adı geçen mühim bir vakfiye                                                                                  | 45       | 20—21     |
| « « 200 yıl içinde Konya'da ölen valilerden Ragıp paşa ve divançesi üzerine bir kaç söz                                      | 81       | 25—26     |
| « « 200 yıl içinde Konya'da ölen valilerden Ragıp paşa ve divançesi üzerine bir kaç söz.                                     | 82       | 25—32     |
| « « İnisi'nin Selçuk şehnamesi hakkında bir kaç söz,                                                                         | 47       | 8—13      |
| « « İrşadülhayara ilâ tarihül Yunan vel Rum vennesara.                                                                       | 79       | 20—23     |
| « « Kadı Kalemşah medresesine ait bir hüküm.                                                                                 | 40       | 45—46     |
| « « Karahisar mirliyası Nokta bey namına terceme edilen satranç kitabı.                                                      | 86—87    | 28—29     |
| « « Karaman'da Nasuh bey hamamı, ve Cambaz Kadı mektebi.                                                                     | 32       | 1795—1798 |
| « « Karaman nameli aşık el Eflâk Seyyid İlyas Kirmanî.                                                                       | 64—65    | 55—74     |
| « « Karapınar Selimiye camii münasebetiyle şair Meşamî.                                                                      | 35       | 2074—2077 |
| « « Konya bir müzemi daha kazanıyor.                                                                                         | 45       | 71—72     |
| « « Konya çevresindeki Oğuzlara dair adlar.                                                                                  | 2        | 121—123   |
| « « Konya çevresindeki Oğuzlara dair adlar.                                                                                  | 9        | 559—565   |
| Koman, M. Mes'ud: Konya'da Kutlu Melik Hatun darulhuffazına dair bir vakfiye ve şeyh Sıracettin Ermevi hakkında bir kaç söz. | 51       | 50—53     |
| Koman, M. Mes'ud: Konya'da son Romen devrine ait bir saray bakiyesi                                                          | 7        | 439—441   |

| Yazarın soy adı, adı ve yazı adı                                                                                                  | Mecmua № | Sayfa №   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|-----------|
| Koman, M. Mes'ud: Konya şehrinde Selçukilerden evvelki devirlere ait eserler üzerine bazı notlar                                  | 5        | 308—312   |
| Koman, M. Mes'ud: Konya ve çevresi eski eserleri üzerine bir kaç söz.                                                             | 84—85    | 25—31     |
| Koman, M. Mes'ud: Konya ve havalisine ait vakfiyelerle evkaf sicilleri.                                                           | 44       | 54—56     |
| Koman, M. Mes'ud: Merhum Ferit bey üstadımız.                                                                                     | 41       | 54—57     |
| Koman, M. Mes'ud: Minhac ül İnşa üzerine bir kaç not.                                                                             | 120—121  | 14—16     |
| Koman, M. Mes'ud: Mısır valisi vezir Abdurrahman paşa namına yazılmış bir satranç kitabı.                                         | 89       | 25—31     |
| Koman, M. Mes'ud: Namık Kemal'in Kanijesi ilk defa neden Nafiz imzasile çıktı.                                                    | 44       | 41—42     |
| Koman, M. Mes'ud: Nasuh bey evkafı.                                                                                               | 36       | 3159—3160 |
| Koman, M. Mes'ud: Not.                                                                                                            | 34       | 1986—1988 |
| Koman, M. Mes'ud: Sandı efsanesi.                                                                                                 | 47       | 29—30     |
| Koman, M. Mes'ud: Seydişehirli Mahmut Esat efendi için bir teklif.                                                                | 73       | 5         |
| Koman, M. Mes'ud: Sir James Rehouse.                                                                                              | 46       | 38—42     |
| Koman, M. Mes'ud: Şair Döhhani'ye ait bir not.                                                                                    | 36       | 3109—3110 |
| Koman, M. Mes'ud: Şeyh Sadrettin Kunavi mescidi ve Şeyh Cüneyd.                                                                   | 31       | 1632—1637 |
| Koman, M. Mes'ud: (Tevarih-i Âli Karaman) mütercimi Şikârinin bir gazeli ve Konya'nı Üveys'in saltanat idaresine karşı hicviyesi. | 31       | 1702—1707 |
| Koman, M. Mes'ud: Tuna Türküleri                                                                                                  | 35       | 3055—3056 |
| Koman, M. Mes'ud: Türk Selçuk kayı isimleri üzerine küçük bir not.                                                                | 46       | 31—32     |
| Koman, M. Mes'ud: Yazma tarih divanlar serisinden Bekai'nin Türkçe manzum tarihinden bir bölüm.                                   | 118—119  | 51—52     |
| Koner, M. Muhlis: Atatürk'ün ölümünün altıncı yıldönümü.                                                                          | 73       | 1—2       |
| Koner, M. Muhlis: Ayaşlı Şakir.                                                                                                   | 43       | 28—32     |
| Koner, M. Muhlis: Bütün muallimlerimizin felsefi kültüre ihtiyaçları.                                                             | 70       | 21—22     |
| Koner, M. Muhlis: Gelin - kaynana.                                                                                                | 57       | 64        |
| Koner, M. Muhlis: Halkevlerimizin ehemmiyetle dikkat nazarına arz olunur.                                                         | 57       | 2—3       |
| Koner, M. Muhlis: Halkevleri için bir kongre lâzımdır.                                                                            | 59—59    | 1—2       |
| Koner, M. Muhlis: İhtisas adamı, büro adamı                                                                                       | 67—68    | 1—2       |
| Koner, M. Muhlis: İnsanî ve ahlâkî medeniyet. san'at medeniyeti                                                                   | 71—72    | 1—2       |
| Koner, M. Muhlis: İymanın büyük kuvveti.                                                                                          | 61—62    | 4—5       |
| Koner, M. Muhlis: Kendimize dönelim.                                                                                              | 44       | 33—36     |
| Koner, M. Muhlis: Mevlâna Celâlettin Rumi ve muasırı hads felsefesi.                                                              | 32       | 1757—1761 |

| Yazarın soy adı, adı ve yazı adı                                                         | Mecmua № | Sayfa №   |
|------------------------------------------------------------------------------------------|----------|-----------|
| Koner, M. Muhlîs: Mevlâna Celâlettin Rumi ve muasırı hads felsefesi.                     | 40       | 15—16     |
| Koner, M. Muhlîs: Mevlânânın tasavvufu ve Avrupa idealist filozoflariyle bir mukayesesî. | 53—56    | 69—75     |
| Koner, M. Muhlîs: Münevver Kimdir?                                                       | 66       | 1—2       |
| " " " Samimi gençliği himaye.                                                            | 64—65    | 1—5       |
| " " " Türk milletinin en acıklı bir günü 10 Teşrîni sanî.                                | 61—62    | 1—3       |
| " " " Üstad bay Ferit Uğur için.                                                         | 41       | 22        |
| " " " Zihniyet birliği.                                                                  | 83       | 1—3       |
| Konyalı, İbrahim Hakî: Anadolu'da demir madenleri                                        | 18—19    | 1199—1113 |
| " " " Antakya ve havalîsinin Türk- lüğünü isbat eden iki vesika                          | 18—19    | 1079—1086 |
| " " " Bozkır altın madenleri Bulgar dağından daha zengindir.                             | 20—21    | 1189—1181 |
| " " " Bozkır madenlerinin zenginliğini gösterir yeni bir vesika.                         | 20—21    | 1172—1174 |
| " " " Konya Bozkır madenleri.                                                            | 14—15    | 893—907   |
| " " " Konya Bozkır madenleri,                                                            | 16—17    | 978—986   |
| " " " Konya Bozkır madenleri                                                             | 18—19    | 1087—1089 |
| " " " Resmi kiliselere asılan büyük bir Türk dahisi Ebubekir Razi.                       | 22—23    | 1251—1283 |
| " " " Takyeli dağ adını nereden aldı.                                                    | 12       | 765—768   |
| " " " Tarihte Anadolu madenleri ve eski nakıl vasıtaları.                                | 22—23    | 1236—1243 |
| " " " Tevarîhi Âli Selçuk.                                                               | 28—29    | 1481—1474 |
| " " " Üçüncü Selim zamanında Boz- kır ve bereketli madenleri bir idarede birleştirildi.  | 22—23    | 1232—1235 |
| " " " Yecûc ve Mecûc Türkleri.                                                           | 16—17    | 999—1010  |
| " " " Yurttaki madenleri gösterir iki mühim vesika.                                      | 20—21    | 1175—1178 |
| Korap, Ali Rıza: Ateş kızı.                                                              | 66       | 36—30     |
| " " " Diyalogun hikmeti.                                                                 | 48       | 31—32     |
| " " " Hayat ve program.                                                                  | 41       | 13—16     |
| " " " Medenî şehir karakteri                                                             | 84—85    | 19—24     |
| " " " Mimarlığımızın dehası.                                                             | 78       | 20—21     |
| " " " Öz ve gerçek eser.                                                                 | 74—77    | 6—8       |
| " " " Ruhları yetiştirme                                                                 | 73       | 13—15     |
| " " " Ruhun akışı.                                                                       | 72       | 15—16     |
| " " " Terbiye felsefesi.                                                                 | 39       | 27—31     |
| " " " Zamanın ışığından.                                                                 | 46       | 28—30     |
| Kossiwg, Dr. Curt: Hayvan ve Su.                                                         | 39       | 7—11      |
| Kum, Naci: Doğduğum şirin memleket Seydişehir                                            | 118—119  | 21—29     |
| " " Kayseri müzesinde 1408 numarada                                                      |          |           |

| Yazarın soy adı, adı ve yazı adı                                                                                    | Mecmua № | Sayfa №   |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|-----------|
| kayıtlı Nesrettin Hoca Lahti.                                                                                       | 34       | 1977—1978 |
| Kum, Naci; Konya ve çevresinde bir gezi notları.                                                                    |          |           |
| Afyonkarahisar-Konya-Seydişehir-Beyşehir.                                                                           | 116—117  | 23—32     |
| Kuzum, Yıldırım; Hoş. (Şiir).                                                                                       | 99—101   | 23        |
| —M—                                                                                                                 |          |           |
| M. E : Ondördüncü asır Konya.                                                                                       | 41       | 17—18     |
| Mahmut Kemal (İbnîl Emin) : Mevlâna.                                                                                | 53—56    | 76        |
| Memburi, Prof. Ernest : Konya şehrinin aslını anarken.                                                              | 51       | 8—13      |
| Margoliouth, D. S. . Mevlevîyye. Çeviren : Naci Fikret Baştağ.                                                      | 65—56    | 116—120   |
| Martin, Vivien de Saint : Anadolu'da coğrafi keş- fiyat. Çeviren : Naci Fikret Baştağ.                              | 20—21    | 1137—1147 |
| Martin, Viven de Saint : Anadolu'da coğrafi keş- fiyat. Çeviren : Naci Fikret Baştağ.                               | 24—25    | 1326—1335 |
| Martin, Vivien de Saint : Anadolu'da coğrafi keş- fiyat. Çeviren : Naci Fikret Baştağ.                              | 30       | 1574—1581 |
| Martin, Vivien de Saint : Anadolu'da coğrafi keş- fiyat. Çeviren : Naci Fikret Baştağ.                              | 31       | 1638—1647 |
| Martin, Viven de Saint : Anadolu'da coğrafi keş- fiyat. Çeviren : Naci Fikret Baştağ.                               | 32       | 1780—1789 |
| Martin, Viven de Saint : Anadolu'da coğrafi keş- fiyat. Çeviren : Naci Fikret Baştağ.                               | 34       | 1853—1860 |
| Martin, Viven de Saint : Anadolu'da coğrafi keş- fiyat. Çeviren : Naci Fikret Baştağ.                               | 34       | 1990—1996 |
| Martin, Viven de Saint : Anadolu'da coğrafi keş- fiyat. Çeviren : Naci Fikret Baştağ.                               | 35       | 3014—3017 |
| Martin, Viven de Saint : Anadolu'da coğrafi keş- fiyat. Çeviren : Naci Fikret Baştağ.                               | 36       | 3125—3130 |
| Martin, Viven de Saint : Anadolu'da coğrafi keş- fiyat. Çeviren : Naci Fikret Baştağ.                               | 38       | 54—57     |
| Martin, Viven de Saint : Anadolu'da coğrafi keş- fiyat. Çeviren : Naci Fikret Baştağ.                               | 52       | 3—6       |
| Mourois, Andre : Yeni Amerika. Çeviren Fuat Gökbudak.                                                               | 83       | 16—19     |
| Mehmet Bahaettin (Sultan Vele) : Mevlânâ hak- kında bir methiye.                                                    | 53—56    | 1         |
| Michaud-Grosset : Haçlı seferleri esnasında Türklerin gösterdikleri kahramanlıklar. Çeviren : Naci Fikret Baştağ.   | 43       | 3—12      |
| Michaud-Grosset : Haçlı Seferleri esnasında Türk- lerin gösterdikleri kahramanlıklar. Çeviren : Naci Fikret Baştağ. | 47       | 1—7       |
| Michaud-Grosset : Haçlı seferleri hakkında Türk- lerin gösterdikleri kahramanlıklar. Çeviren : Naci Fikret Baştağ.  | 51       | 1—7       |

| Yazarın soy adı, adı ve yazı adı                                       | Mecmua № | Sayfa № |
|------------------------------------------------------------------------|----------|---------|
| Milâslı, Dr. İsmail Hakkı : Mevlânâ hakkında.                          | 53—56    | 32—35   |
| Mol, Ha. : Azerbeycan memleket ve ahali. Çeviren : M. Niyazi Erenbilge | 42       | 17—30   |
| Moltke (Maraşal) : Şark hatıratından Konya'ya ait satırlar.            | 10       | 634—637 |
| Muammer (Ödemişli hocazade) : Nat'ı Hazreti Mevlânâ                    | 53—56    | 150—152 |

— N —

|                                   |    |       |
|-----------------------------------|----|-------|
| Nur, Rıza : Sinopta at damgaları. | 36 | 13—17 |
|-----------------------------------|----|-------|

— O —

|                                                                                         |       |           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|-------|-----------|
| Olgun, Tahir : Eâzımı ricâli mevleviyye lisanından.                                     | 53—56 | 153       |
| Olgun, Tahir : Hazreti Mevlânânın üç rubaisi ve manzum tercemeleri.                     | 53—56 | 167       |
| Olgun, Tahir : Mevlâna hakkında,                                                        | 53—56 | 45—63     |
| Olgun, Tahir : Şakir Refii Kâlâyî'nin divanı                                            | 36    | 4—9       |
| Onat, Muvaffak Sami : Bugünkü şiirimizin karakteri.                                     | 34    | 2035—2052 |
| Onat, Muvaffak Sami : Edebiyatta buhrana dair.                                          | 32    | 1799—1801 |
| Onat, Muvaffak Sami : Edebiyatta buhran ve bu buhran içinde sanatkârın yeri             | 31    | 1678—1679 |
| Onat, Muvaffak Sami : Existentialisme.                                                  | 95—96 | 3—4       |
| Onat, Muvaffak Sami : Fil dişi kulden sıyrılış.                                         | 33    | 1898—1900 |
| Onat, Muvaffak Sami : Mevlânânın cezbesi                                                | 53—55 | 140—142   |
| Onat, Muvaffak Sami : Muallim Mehmet Arif ve Muallim Mehmet Ferit'e dair bir kaç hatıra | 41    | 23—25     |
| Onat, Muvaffak Sami : Realist şiir niçin olamaz»                                        | 58—59 | 42—43     |
| Onat, Muvaffak Sami : Sanat eserlerinde tesir ve sanatkâra karşı otorite.               | 37    | 4—5       |
| Onat, Muvaffak Sami : Üç buudun ötesinde (şiir)                                         | 44    | 48        |
| Onat, Muvaffak Sami : 22 yılın sonunda. (şiir)                                          | 35    | 3057      |
| Oral, M. Zeki : Aşık Beyti:                                                             | 48    | 41—50     |
| Oral, M. Zeki : Konya'nın tarihi eserleri ve bugünkü                                    |       |           |
| Oral, M. Zeki : Konya'nın tarihi eserleri ve bugünkü durumları                          | 84—85 | 32—40     |
| Oral, M. Zeki : Maderi Mevlâna-Prensese Mümine camii türbesi ve hayatı                  | 53—56 | 121—125   |
| Oral, M. Zeki : Şer'iyye mahkemeleri sicilleri.                                         | 83    | 12—15     |
| Orkun, Hüseyin Namık; Dergiler arasında                                                 | 88    | 32—34     |
| Otter, Jean; Konyadaki hiyeroglif yazılar,                                              | 18—19 | 1074—1078 |
| Oytun, H. Nafiz : Gözlerin şarkısı. (şiir)                                              | 31    | 1701      |

— Ö —

|                                            |    |       |
|--------------------------------------------|----|-------|
| Öcal, Cemal Oğuz : Ağlasun Türklük. (şiir) | 47 | 54—56 |
| Öcal, Cemal Oğuz : Akdeniz. (şiir)         | 43 | 39    |
| Öcal, Cemal Oğuz : Alâettin tepesi. (şiir) | 52 | 16    |

| Yazarın soy adı, adı ve yazı adı                        | Mecmua № | Sayfa №   |
|---------------------------------------------------------|----------|-----------|
| Öcal, Cemal Oğuz : And İçiyoruz Atatürk. (şiir)         | 61—62    | 51—52     |
| Öcal, Cemal Oğuz : Deyu deyu (şiir)                     | 40       | 41        |
| Öcal, Cemal Oğuz : Dilerim. (şiir)                      | 41       | 59        |
| Öcal, Cemal Oğuz : İşte o zaman. (şiir)                 | 42       | 32        |
| Öcal, Cemal Oğuz : Kızıma öğütler. (şiir)               | 44       | 46        |
| Öcal, Cemal Oğuz : Konya (şiir)                         | 39       | 40—41     |
| Öcal, Cemal Oğuz : Küpe dağının tosunu. (şiir)          | 45       | 45—46     |
| Öcal, Cemal Oğuz : Lozan destanı.                       | 57       | 48—50     |
| Öcal, Cemal Oğuz : Mukaddes vatan (şiir)                | 46       | 37        |
| Öcal, Cemal Oğuz : Olamaz. (şiir)                       | 49       | 31        |
| Öcal, Cemal Oğuz : Selâm. (şiir)                        | 64—65    | 49—52     |
| Öcal, Cemal Oğuz : Seydişehir destanı.                  | 97—98    | 12—13     |
| Öcal, Cemal Oğuz : Uyan gayri. (şiir)                   | 48       | 64        |
| Öcal, Cemal Oğuz : Vatan destanı.                       | 95—96    | 26—28     |
| Öcal, Cemal Oğuz : Yağmur baya armağan. (şiir)          | 44       | 47        |
| Önder, Mehmet : Bir köy nasıl kalkınır.                 | 95—96    | 29—30     |
| Önder, Mehmet : Karkın köyü.                            | 102—104  | 12—18     |
| Önder, Mehmet : Konya Matbuat tarihi.                   | 118—119  | 58—60     |
| Önder, Mehmet : Konya Matbuat tarihi.                   | 120—121  | 29—30     |
| Önder, Mehmet : Köy deyince.                            | 93—94    | 27        |
| Önder, Mehmet : Köylerimizde genel çalışma              | 99—101   | 20—21     |
| " " Mimar Koca Sinan.                                   | 114      | 10—11     |
| " " Orta Anadolu köylüsünün beslenme durumu.            | 111      | 10—12     |
| " " Seyahatnamelerde Konya.                             | 108—110  | 15—16     |
| " " Seyahatnamelerde Konya.                             | 112      | 8—9       |
| " " Seyahatnamelerde Konya.                             | 115      | 9—11      |
| " " Seyahatnamelerde Konya                              | 116—117  | 43—45     |
| " " Silileli Aşık Mansur                                | 105—107  | 14—17     |
| Özkut Ali Rıza : Altı ok. (şiir)                        | 33       | 1873—1874 |
| " " " Altı ok. (şiir)                                   | 60       | 11—12     |
| " " " Bayrağımız. (şiir)                                | 34       | 2005      |
| " " " Beşinci kol. (şiir)                               | 33       | 1893      |
| " " " Çağır (Türk şiirini söyleyecek ozan için). (şiir) | 34       | 2002      |
| " " " Çocuk bayramı. (şiir)                             | 42       | 31        |
| " " " Gazel.                                            | 33       | 1868      |
| " " " Gazelin tercemesi.                                | 33       | 1869      |
| " " " Gençlik türküsü (şiir)                            | 45       | 50        |
| " " " Giden gençliğin ardından (şiir)                   | 41       | 58        |
| " " " Göz yaşlarım. (şiir)                              | 38       | 25        |
| " " " Halkevleri için. (şiir)                           | 34       | 2016      |
| " " " İnönü zaferi için. (şiir)                         | 35       | 2080—2081 |
| " " " Koca Sinan'ı anarken. (şiir)                      | 78       | 24—25     |
| " " " Lozan günü. (şiir)                                | 35       | 2087      |

| Yazarın soy adı, adı ve yazı adı                      | Mecmua № | Sayfa № |
|-------------------------------------------------------|----------|---------|
| Özkut Ali Rıza; Mevlânâ konuşurken                    | 53—56    | 65—66   |
| " " " Namık Kemal (şiir)                              | 34       | 1997    |
| " " " Onsekiz yılın destanı                           | 37       | 6—8     |
| " " " Ozandan cevap (şiir)                            | 34       | 2003    |
| " " " Şiir üzerine                                    | 57       | 17—21   |
| " " " Tanrı Dağı (şiir)                               | 43       | 38      |
| " " " Ticaret Lisesi marsı                            | 79       | 6       |
| " " " Utanma duygusu (şiir)                           | 74—77    | 5       |
| " " " Yalancıya öğüt (şiir)                           | 38       | 23—24   |
| " " " Yine Halkevi (şiir)                             | 40       | 39—40   |
| " " " Yılda oniki ay (şiir)                           | 38       | 24      |
| Özlen, Fakih: Sinan'ın huzurunda.                     | 114      | 2—4     |
| Öztekin, H.: Konya'da küçük san'atçılar.              | 112      | 1       |
| Öztürkmen, Ali Galip; Mimar Sinan                     | 78       | 22—23   |
| Öztürkmen, Ali Galip: Türk milleti ve milliyetçiliği. | 74—77    | 30—32   |
| " " " Türk milleti ve milliyetçiliği.                 | 79       | 24—25   |
| " " " Türk milleti ve milliyetçiliği.                 | 80       | 28      |
| " " " Türk milleti ve milliyetçiliği.                 | 82       | 15      |

— P —

|                                                                                               |    |       |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------|----|-------|
| Philippson, A.: Orta Anadolu Sultan ve Emir dağı,<br>Konya platformu ve sönmüş yanar dağları. |    |       |
| Çeviren: M Niyazi Erenbilge.                                                                  | 38 | 33—40 |

— R —

|                                                    |       |           |
|----------------------------------------------------|-------|-----------|
| Raşid; İslâm'da tasavvuf                           | 34    | 1954—1963 |
| Reman, Dr Rıza: Konya ilindeki şifalı sular.       | 83    | 20—23     |
| Roger, Noelle-Madam Pittart: Konya mukaddes şehir. |       |           |
| Çeviren: Naci Fikret Baştaç.                       | 20—21 | 1121—1132 |

— S —

|                                                    |         |       |
|----------------------------------------------------|---------|-------|
| Salcı, V. L.: Karacaoğlu hakkında telkikler.       | 48      | 51—54 |
| Samancı, Gültekin; Yeşil kordete. (Şiir)           | 111     | 15    |
| Sanır, Ferruh: Ata sözleri, iklim ve ziraat        | 86—87   | 14—16 |
| Sanır, Ferruh; Buzul devresinde Konya gölü,        | 93—94   | 1—5   |
| Sanır, Ferruh: İç Anadolu'da bozkır.               | 81      | 1—6   |
| Sanır, Ferruh: İç Anadolu orman alt sınırı.        | 89      | 5—7   |
| Sanır, Ferruh. İç Anadolu'da orman alt sınırı.     | 91—92   | 3—5   |
| Sanır, Ferruh: Konya ve çevresinin iklimi hakkında | 120—121 | 20—23 |
| Selen, Fevzi: Zengibar harabeleri.                 | 40      | 47—56 |
| Sezgin, Haşmet: Köyde ben. (şiir)                  | 99—101  | 23    |
| Sili, Leman: Görüşlerim adlı eser hakkında.        | 63      | 40—43 |
| Sınmaz, M. Mahir: Gazel ve tarzı Bakı.             | 116—117 | 50    |
| Soyman, Faik; Mevlâna Celâlettin Rûmî.             | 53—56   | 67—68 |

| Yazarın soy adı, adı ve yazı adı                                               | Mecmua № | Sayfa №   |
|--------------------------------------------------------------------------------|----------|-----------|
| Sungur, Sait: Haçlı seferleri ve Selçukliler.                                  | 40       | 36—38     |
| " " " " " " " " " " " "                                                        | 41       | 1—4       |
| " " " " " " " " " " " "                                                        | 42       | 1—5       |
| Sungur Sait: İstanbul Mezar taşı kitabeleri ve kabris-<br>tan edebiyatı.       | 48       | 33—40     |
| Sungur Sait: İstanbul Kabir taşı kitabeleri ve kabris-<br>tan edebiyatı.       | 51       | 54—61     |
| Sungur, Sait: Molla Hünkâr 1207-1273 hayatı, şahsiyeti<br>ve eserleri.         | 53—56    | 130—136   |
| Sungur, Sait: Nasrattin hocanın İstanbul'da medfun<br>torunları.               | 51       | 48—49     |
| Sungur, Sait: XIX. uncu asıra tarih telâkkisi ve<br>bizde uyandırdığı akisler. | 47       | 39—44     |
| Sungur, Sait: Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye<br>Cumhuriyeti.                 | 60       | 13—14     |
| Süslü, Memduh Yavuz: Cumhuriyet. (şiir)                                        | 60       | 17        |
| Süslü, Memduh Yavuz: Eski maarif müdürü ustad<br>Ferit Uğur'u da kaybettik.    | 41       | 39—40     |
| Süslü, Memduh Yavuz: Folklor ve çocuk edebiyatı.                               | 32       | 1802—1806 |
| Süslü, Memduh Yavuz: Konya tarihine genel bir bakış.                           | 88       | 15—17     |
| Süslü, Memduh Yavuz: Konya ve dolaylarında bilmece<br>nasıl başlamıştır.       | 74—76    | 54—57     |
| Süslü, Memduh Yavuz: Konya vilayetinde Türkmenler                              | 33       | 43—37     |
| " " " " " " " " " " " "                                                        | 44       | 37—40     |
| " " " " " " " " " " " "                                                        | 45       | 22—38     |
| " " " " " " " " " " " "                                                        | 47       | 50—53     |
| " " " " " " " " " " " "                                                        | 51       | 27—34     |
| " " " " " " " " " " " "                                                        | 58—59    | 49—51     |
| " " " " " " " " " " " "                                                        | 64—65    | 43—44     |
| Süslü, Memduh Yavuz: Resimde millî sanatkar nasıl<br>yetişmeli.                | 4        | 057—58    |
| Süslü, Sait Konyalı kahramanlara ait bir muharebe<br>zevki hatırası.           | 71—72    | 36—39     |

— Ş —

|                                                       |     |         |
|-------------------------------------------------------|-----|---------|
| Şentürk, A. Tufan: Konya ve Konya'ya sesleniş. (şiir) | 111 | 13      |
| Şikâri (Ahmet): Şikâri tarihi.                        | 2   | 84—89   |
| " " " " " " " " " " " "                               | 3   | 163—173 |
| " " " " " " " " " " " "                               | 4   | 210—220 |
| " " " " " " " " " " " "                               | 5   | 266—276 |
| " " " " " " " " " " " "                               | 6   | 338—358 |
| " " " " " " " " " " " "                               | 7   | 406—423 |
| " " " " " " " " " " " "                               | 8   | 473—489 |
| " " " " " " " " " " " "                               | 9   | 539—546 |
| " " " " " " " " " " " "                               | 10  | 599—609 |





Gideceği yer

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

**Flatı (50) Kuruş**

Halkevine izafeten İmtiyaz Sahibi ve Umumi  
Neşriyat Müdürü Halkevi Başkanı Avukat

**SUAD ABANÂZIR**

**YENİ KİTAP ve BASİMEVİ—KONYA 1949**